Leto LXIX | Štev. 169a | V Ljubljani, v nedeljo, 20. julija 1941-XIX | Poštnina plačana v gotovini. | Prezzo — Cena L 0.70

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.
Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni.
Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Nemške in romunske čete prekoračile Dnjester

Finske čete so prodrle do severne obale jezera Ladoga

Berlin, 19. julija. lp. Po hudem boju med nemškimi in sovjetskimi četami, po katerem so nemški oddelki zavzeli mesto, ki je ob cesti, ki vodi v Petrograd, so Nemci zaplenili močno oborožen oklepni vlak, velikansko količino orožja in streliva in približno 5000 ujetnikov. Med ujetniki je celoten ženski bataljon in tri čete mladih komunistov. Sovražnik je imel ogromne izgube in je na bojišču obležalo mnogo mrtvih in ranjenih.

Na odseku pri Kijevu so nemške čete dne 17. julija prodrle še globlje v poljske utrjene sovražne postojanke. Narednik Fritz Wirer se je med mnogimi utrdbami nenadoma znašel pred oklepnimi vrati, ki jih je pognal v zrak. Za temi vrati je bil ruski strojniški strelec, ki je ležal mrtev nad svojim orožjem, k orožju pa je bil z jermeni privezan tako, da se je lahko svobodno gibal samo v toliko, da je mogel streljati skozi oklepna vrata. Vsa posadka v utrdbi je bila mrtva.

Z nekega drugega odseka bojišča se je izvedelo, da so včeraj sovjetski oddelki bili obkoljeni, razbiti in deloma zajeti v majhnem mestu na severu. Nemški prodor je bil tako bliskovit, da so Nemci poleg več tisoč ujetnikov zaplenili še veliko možnarjev in protiletalskih topov, dve celotni poljski bateriji, 4000 konj in več 100 sovjetskih avtomobilskih vozil. Sovražnik je imel nad 1000 mrtvih.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 19. julija. lp. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Nemške in romunske čete so iz Besarabije izsilile na več mestih prehod čez Dnjester. Kakor je bilo že objavljeno s posebnim poročilom, se je prodor skozi močno utrjeno Stalinovo črto severno od Pripjetskih močvirij čez Smolensk razširil. Smolensk, ki ga je nemška vojska zavzela že 16. julija, je sovražnik žilavo branil. Skupine zavezniške finske vojske so zlomile krčevit sovražni odpor iz prodrle do severne obale jezera Ladoga.

Na morju okoli Anglije so bojna letala potopila tovorno ladjo (1500 ton) in z bombami v polon zadela dve drugi trgovski ladji.

Nemška bojna letala so ponoči zopet napadla angleško pomorsko oporišče v Aleksandriji.

Pri poskusnih napadih angleških letal na obrežje Rokavskega preliva, so včeraj lovci sestrelili pet, stražarske ladje tri, mornariško topništvo pa dve sovražni letali.

Sovražna letala niso podnevi niti ponoči priletela nad nemško državno ozemlje.

Grozote bojev v Litvi

Stockholm, 19. julija lp. Švedski tisk podrobno popisuje razdejanja, ki so jih oddelki sovjetske vojske izvršili v baltskih državah. »Stockholm Tildigen« piše, da je bilo mnogo malih mest popolnoma razdejanih. Iz Litve so boljševiški vojaki odpeljali s seboj ali pa postrelili 80.000 Litvancev. Skoro vsaka družina objokuje smrt ali pa zapor enega svojih družinskih članov. Boljševiki so hoteli odpeljati s seboj še 150.000 Litavcev, toda hitro prodiranje nemške vojske je to preprečilo. Bojev proti boljševikom se je udeležilo tudi dvoje litavskih polkov, ki so se priključili Nemcem in pobili politične komisarje in ruske častnike. Mnogo židov pa se je priključilo boljševikom. Ti židje so odšli obenem z boljševiki.

Pri Oliti se je razvila bitka med Nemci in tisoč sovjetskimi tanki, katerih 800 leži sedaj na poljih in po gozdovih. Tanki so razbiti in so jih nemška strmoglavska letala popolnoma razdejala.

Vrhovni poveljnik Kr. Karabinerjev Eksc. Remo Gambelli v Ljubljani.

Krvavi boji po ulicah Smolenska

Berlin, 19. julija. lp. O zasedbi Smolenska objavlja DNB naslednje podrobnosti:

Medtem ko so zgodaj zjutraj dne 16. julija trajali topniški boji pred Smolenskom, je nemški tankovski oddelek bliskovito napadel Smolensk in zasedel predmestja. Iz gostih gozdov so se nemški tanki in motorizirani oddelki približali mestu, kmalu nato pa so prišli za njimi oddelki nemške pehote. Dasi so padale granate na ceste in ulice kakor dež, se nemški pehotni oddelki niso dali ovirati in so vdirali naprej v predmestja. Ko so nemški oddelki zasedli prve hiše v Smolensku, so z možnarji in s strojnicami razbijali zadnje oddelke rdeče vojske, ki so se bili v mestu. Razvil se je hud uličnі boj, kajti rdeči vojaki so svoje strojnice spravili celo v posamezne hiše. Tanki so iz predmestja prodirali proti središču v pravem orkanu streljanja in ognja, za njimi pa so sledili oddelki nemških naskakovalnih čet. Boj v predmestjih je trajal komaj četrt ure in iz predmestja so že bili potisnjeni boljševiški oddelki. Zadnje oddelke v predmestih so nemške čete uničile z ročnimi granatami. Cesta za cesto, hiša za hišo je bila zasedena. Ker so nemški oddelki prejeli še okrepitve, so v kratkem zasedli ves Smolensk.

Srditi boji na finskem bojišču

Helsinki, 19. julija. lp. Na finskem bojišču so bili te dni boji najbolj srditi okoli malega finskega industrijskega mesta Waerisilas, ki je bilo pri zadnjih bojih med Rusijo in Finsko že zelo prizadeto in so to mesto dobili Sovjeti po sklenitvi miru. Te dni pa so se pri tem mestu razvili dosedaj najbolj srditi boji na finskem bojišču. Čim bolj so se finski oddelki bližali mestecu, tem večje je bilo razdejanje poslopij. Rdeče čete so namenoma po hudem boju in topniškem streljanju mesto zažgale in finske čete so mesto zasedle tedaj, ko je tam ostal samo še kup razvalin. Sovjetske čete so pognale v zrak tudi vse mostove. Razdejanje mostov je bilo tako silovito, da sta zleteli v zrak tudi cerkev in šola. Eksplozija je bila tako silovita, da od teh poslopij ni ostal niti ostanek zidov.

Boji s sovjetskim oklopnim vlakom

Berlin, 19. julija. lp. V bojih vzhodno od Witerska sta dve četi nemške pehote ob železnici prodirale proti Smolensku. Ko so nemške čete ob ovinku prodrle iz gozdov, jih je takoj napadel sovjetski oklepni vlak. Nemški oddelki so se takoj razdelili na dve koloni in začeli napadati oklepni vlak. Po srditem, toda kratkem odporu so nemške čete premagale sovjetski oddelek, napad na sovjetski oklepni vlak pa je bil izveden nato na tak način, da rdeči oddelki oklepnega vlaka niso mogli poškodovati. Nemške čete so zavzele oklepni vlak in so ga pri nadaljnjih bojih uspešno vporabile.

Vorošilov je poslal v boj vse rezerve

Bern, 19. julija. lp. Po poročilih iz Moskve je postal položaj na bojišču v Kareliji zelo nevaren za rdeče čete in je Petrograd v neposredni nevarnosti. Maršal Vorošilov je preselil svoj generalni štab v Schluselburg, odkoder misli voditi odpor, medtem pa je na severno bojišče že poslal vse svoje rezerve. V Moskvi so tudi že priznali, da so nemške čete popolnoma zasedle Smolensk.

Nemška letala napadajo sovjetske železnice

Berlin, 19. julija. lp. Napadi nemških bojnih letal so se na vzhodnem bojišču osredotočili tudi včeraj na sovjetske železnice. Letala so včeraj razbijala važne železniške proge v bližini Čerkasija. Na neki postaji v bližini mesta so letala tako uspešno napadla vojaški vlak, da so vagoni začeli goreti in so se tračnice popolnoma zvile.

V odseku okoli jezera Ilmen je nemško letalstvo napadlo več sovjetskih letališč in na tleh razdejalo mnogo sovjetskih letal, pri tem pa sta bili sestreljeni dve rdeči letali. Na enem letališču je bilo razdejanih na tleh 20 sovjetskih letal, ob tej priliki pa je bilo v letalskih bojih sestreljenih sedem rdečih letal.

Piemontski princ pri dijakih - prostovoljcih

Nekje v Italiji, 19. julija. lp. **Piemontski princ se je udeležil vojaških vaj, ki so jih v neki vojašnici izvajali dijaki-prostovoljci, ki so bili pred kratkim -poklicani v vojaško službo. Strumnost in disciplina oddelkov je Princu dokazala odlično stopnjo vojaške pripravljenosti, ki so jo prostovoljci dosegli v nekaj mesecih.**

Italijansko-nemška komisija za razmejitev v Sloveniji je začela z delom

Ljubljana, 19. julija.

Italijansko-nemška mednarodna komisija za določitev meje na slovenskem ozemlju je začela s svojim delom v Ljubljani.

Bukarešta v zastavah

Bukarešta, 19. julija. lp. Romunsko prestolnico je zajelo silno navdušenje zaradi osvoboditve Besarabije. V prestolnici vihra na vsakem balkonu in na vsakem oknu romunska, italijanska in nemška zastava.

Romunski tisk povdarja, da se je vojna proti komunizmu začela v Španiji pred petimi leti in da sta se Italija in Nemčija, zvesti svojim programom, odločili zavreti razmah komunizma v Evropi in sedaj prelivata svojo kri za svetovno civilizacijo.

Moskva se hitro izpraznjuje

Sovjetsko poveljstvo računa na drugo fronto v sredini Rusije - Angleži že nadzirajo petrolejske vrelce pod Kavkazom

Berlin, 19. julija. mg. Sovjetski veleposlanik v Londonu Majski je izjavil, da se je vojska med Nemčijo in Rusijo šele začela. Majski je tudi dodal, da bo rdeče poveljstvo najbrž moralo izvesti še velika strateška premikanja, pri tem pa ni izključeno, da bo sovjetsko poveljstvo moralo prepustiti Nemcem prestolnico in da se bodo nemške oklepne divizije razlile še do Dona. Majski pa je zaključil svojo izjavo, da cilji nemškega poveljstva ne bodo doseženi.

Cilji nemške vojske pa bi naj po naziranju sovjetskih vodilnih osebnosti bili, da se uničijo armade, ki jim poveljujejo maršali Vorošilov, Timošenko in Budjeni. Če bi te vojske bile razbite, tedaj se v ozadju ne bi mogle več zbrati za kakšen večji odpor. Sovjetski veleposlanik je zaključil svojo izjavo z besedami, da ni treba dvomiti, da so južno od Petrograda, pri Smolensku in pred Kijevom zbrane glavne sile sovjetske vojske. Toda Majski meni, da bi bilo napačno misliti, da so Sovjeti tamkaj vrgli v boj vse rezerve. Ruska taktika je dovolj prozorna: gre ji zato, da zadržuje z vsemi sredstvi sovražnikovo prodiranje, pri tem hoče izolirati sovražne odelke, uničiti oklepne odelke, ki so prodrli naprej, pri tem pa izvesti metodično premestitev in razmestitev svojih oddelkov, da bi sovražnik bil prisiljen tudi svoje rezerve razmestiti ob novem bojišču.

Izgleda pa, da so vojaški strokovnjaki, kritiki londonskih listov, kmalu opazili, da je sovjetski veleposlanik preveč govoril. Vojaški kritiki angleških listov tako rekoč svetujejo rdečemu poveljstvu, da naj pred prodiranjem nemških in zavezniških vojska napravi globoko praznino, ki naj gre celo daleč onstran Moskve. Med tem pa se naj v globini Rusije razvije nova fronta, ki bi bila dolga nad 3500 km. Tako bi naj bile dovozne in oskrbovalne ceste za nemško vojsko silno podaljšane, na zasedenem sovjetskem ozemlju pa naj bi sovjetski četniki, to je takozvani »dinamitniki« razbijali prometne zveze in s sabotažo rezali zveze nemške vojske z zaledjem.

V Berlinu pa poudarjajo, da vse to »strateško« govorjenje ne dokazuje drugega kot to, da se rdeče in angleško poveljstvo pripravljata na nove velike neuspehe. Redka poročila, ki prihajajo iz Moskve, pa vedo povedati, da smatrajo položaj tamkaj za zelo resen. Moskvo namreč zelo pospešeno izpraznjujejo. Nekatere vladne urade so že preselili v Saratov ob Volgi, kamor bi čim prej odpotovala tudi vsa vlada. Angleško vojaško odposlanstvo je pri sovjetskem vrhovnem poveljstvu. Zdi se, da sedaj sovjetsko poveljstvo posluša angleške nasvete.

Prav tako se dozdeva, da je bilo ukrenjeno, da petrolejski vrelci na Kavkazu ne bi prišli v nemške roke. Petrolejska polja so že zasedle posebne tehnične čete, ki so pod poveljstvom Angležev. Če bi grozila petrolejskim poljem kakšna nevarnost, tedaj bi uničili vse tamkajšnje naprave.

S tem v zvezi je važna navzočnost generala Wavella, ki je že delj časa v Perziji. General Wavell proučuje sedaj v Perziji prehod iz Iraka čez Kavkaz v Rusijo. Toda ta prehod iz Iraka v Rusijo je možen samo čez Perzijo. Stalin bi naj baje bil zaželel, da bi bilo več letal poslanih v Rusijo s Srednjega vzhoda. Sovjetsko poveljstvo je tudi izrazilo željo, da bi prišlo v Rusijo več angleških lovskih letal z angleškimi posadkami. Ti angleški oddelki bi naj prišli čim prej, da bi mogli sodelovati pri letalskih bojih v južni Rusiji. Angleži pa obračajo oči predvsem na petrolejska polja in se zanimajo tudi za romunske petrolejske vrelce. Angleži so namreč prepričani, da je rdeče letalstvo s svojimi napadi prizadejalo le malo škode romunskim petrolejskim vrelcem. Uničevanje industrijskih naprav in uničevanje poljskih pridelkov bi naj vrglo v prepad in propad ves evropski kontinent.

Sovjetsko poveljstvo skuša doseči to, da bi se vojskovanje v Rusiji ustalilo in da bi se razvila tako zvana pozicijska vojna. To taktiko pa nekoliko ovirajo same sovjetske radijske postaje, ki opozarjajo prebivalstvo, da se sovražnik nahaja že v sredini Rusije in da se je treba povsod pripravljati na obrambo. Prodiranje nemške in zavezniške vojske se tedaj razvija tako hitro, da ni nobene verjetnosti, da bi se ta želja sovjetskega poveljstva lahko uresničila. Rusijo je že zajel val panike in ta ne dopušča ustalitve fronte.

Vojno poročilo štev. 409

Letalski napadi na Malto in Ciper

Glavni stan italijanskih vojnih sil objavlja:

V noči na 18. julij so naša letala bombardirala letalska oporišča na Malti.

Na Cipru so naša letala zadela letališče pri Nicosii.

Severna Afrika: Sovražnik je na bojišču pri Tobruku po hudi topniški pripravi napadel dve naši sprednji postojanki. Napad je bil odbit. Oddelki letal osi so bombardirali utrjene dele trdnjave Tobruk, železniške naprave pri Marsa Matruhu in sovražne barake na zahodu od tega kraja.

Včeraj popoldne so angleška letala skušala napasti Tripolis. Naša protiletalska obramba je takoj posegla in je sestrelila v plamenih eno letalo. Med napadom na Bengazi, ki je omenjen v prejšnjem vojnem poročilu, je bilo sestreljeno sovražno bombno letalo vrste »Wellington«, ki so ga zadeli streli protiletalskih topov in je moralo pristati na našem ozemlju. Posadka šestih mož je bila zajeta.

Vzhodna Afrika: Topniško delovanje na bojišču pri Uolšefitu.

Novi oddelki italijanske vojske odšli na vzhodno bojišče

Rim, 19. julija. lp. Na vzhodno bojišče so odpotovali še drugi oddelki naše vojske. Ob njihovem odhodu jih je pozdravil tudi tajnik stranke, ki je bil obdan od članov direktorija fašistične stranke, obdajali pa so ga tudi vsi zvezni tajniki iz cele Italije.

Slovesa so se udeležili načelnik glavnega generalnega štaba, državni podtajnik v vojnem ministrstvu, prefekt, guverner in mnogo častnikov ter zastopnikov oblasti. Na trgu pred postajo so se poleg tega zbrali še oddelki vojske, oddelki mladine, velika množica fašistov in fašističnih žena, ki so odhajajočim delile cvetje. Tajnik stranke je poveljniku oddelka prinesel pozdrav črnih straje. Ko je bila zastava dvignjena na vlak, so jo vsi pozdravili in oddelki so jim izkazali dolžno čast, vsa množica in vsi zbrani so pozdravljali po rimsko.

Berlin, 19. julija. lp. Nemško javno mnenje se še vedno zelo zanima za prehod italijanskih čet, namenjenih na vzhodno bojišče. Čete so bile povsod predmet toplih izrazov simpatij s strani nemškega prebivalstva. »Angriff« piše, da je treba poudariti med drugim globoki vtis, ki so ga italijanske čete vzbudile pri prehodu skozi različna nemška mesta med prebivalstvom, ki je v množicah prihitelo na postaje, da obdari odhajajoče vojake s cvetjem in da jim izreče žive želje za zmago.

Ameriško veleposlaništvo je zapustilo Moskvo

Ameriški vojaški strokovnjaki menijo, da je položaj rdeče vojske kočljiv

Newyork, 19. julija. lp. **Iz uradnega ameriškega vira je bilo objavljeno, da je ameriško veleposlaništvo v Moskvi prejelo navodila, da naj se izseli iz Moskve. Ameriško veleposlaništvo je prejelo ukaz, da naj premesti svoje urade v Kazan. Po obvestilih iz raznih virov, je tudi sovjetska vlada že preselila nekatera ministrstva v Kazan in namerava po padcu Moskve proglasiti Kazan za sedež sovjetske vlade.**

Ameriški tisk danes tudi poudarja, da se je danes prvič zgodilo, in sicer po izbruhu sovražnosti, da sovjetski radio ni več objavil sovjetskega uradnega vojnega poročila, prav tako pa ni objavih nobenih poročil z bojišča. Vojaški strokovnjaki menijo, da je položaj rdeče vojske zelo kočljiv, toda dnevniki objavljajo lažnjiva poročila iz dvomljivega vira in še naprej slepijo dobro vero svojih čitateljev.

Slavni italijanski letalec Ferrarin mrtev

Iz Rima poročajo, da je 18. julija med poskusnim poletom z novim letalskim tipom bil ubit slavni italijanski letalec podpolkovnik v rezervi pilot Arturo Ferrarin. Duce je brž, ko je zvedel za junaško smrt slavnega letalca, naročil, naj na njegovo truplo v njegovem imenu polože venec.

Arturo Ferrarin se je rodil 12. februarja leta 1895 v kraju Thiene v provinci Vicenza. Ko je dokončal svoje študije v Turinu, je bil leta 1915 poklican v vojsko. Dvajset dni potem, ko je Italija stopila v vojno, je Ferrarin stopil kot prostovoljec k italijanskim letalcem, kjer se je zelo odlikoval. Ko je bila vojna končana, je ostal pri letalstvu kot tehnični preskuševalec v tovarni Fiat. Udeležil se je več slavnih poletov, bil je član junaške Balbove letalske družine ter je pomagal organizirati slavna dejanja italijanskega letalstva.

Najbolj slaven je njegov polet, ki ga je prvi napravil leta 1920 iz Evrope na Japonsko. Japonski narod se še danes spominja slavnega italijanskega letalca, ki njegovo slavno ime na Japonskem še dandanes zveni kakor ime pravljičnega junaka. Njegovo tedanje letalo je spravljeno v japonskem narodnem muzeju, kjer je ob 20 letnici tega dogodka bila velika slavnost.

Ko se je vrnil v domovino, je stopil na stran Duceja, s katerim se je bojeval ter deloval za boljšo prihodnjost svoje domovine. Od leta 1922 do 1925 se je spet udeležil več slavnih poletov ter je vozil belgijskega in romunskega kralja. Leta 1926 je prišel v letalsko ministrstvo ter se je v Ameriki kot italijanski pilot zmagovito udeleževal letalskih tekem. Tudi pozneje je pri tekmah sodeloval v korist italijanskega letalstva. Udeležil se je tudi slavnega poleta v Južno Ameriko, kjer je kot zmagovalec dobil velika odlikovanja. Kot letalski inštruktor je bil deležen popolne Ducejeve naklonjenosti. Sam Duce se je najrajši vozil z njim ter je za njegovo knjigo o letu nad svetom napisal svoj predgovor.

Njegova letalska smrt je slavna ter enaka smrti na bojišču, ker je umrl za slavo svoje domovine.

Ogromni gozdni požari v Ameriki

Newyork, 19. julija. lp. Na zahodu gore ogromne plasti gozdov, ki so jih zažgale strele. Poprej je v teh krajih vladala dolgo tolikšna suša, da so se gozdovi hitro vneli. V državah Montana in Idaho je izbruhnilo 180 gozdnih požarov. V državi Washington je zaradi suše nastalo 200 požarov, ki so uničili 500 arov gozda.

Po ameriških mestih krožijo avtomobili z zvočniki, ki pozivajo civilno prebivalstvo, da naj gre prostovoljno pomagat gasit gozdove. Ponekod so se požari razširili tudi na polja in uničili žetev. Vsi gasilci, oddelki vojske in oddelki prostovoljcev vročično sodelujejo, da bi omejili in zadušili požare. Gasilcem in četam dovažajo potrebščine na letalih, s katerih tudi ugotavljajo obseg požarov in poročajo o požarih ki so najbolj nevarni. Na letalih so na kraj požarov pripeljali tudi mnogo padalcev, ki naj pomagajo gasilcem in ostalim prostovoljskim oddelkom pri gašenju požarov.

Gospodarska pogodba med Nemčijo in Švico

Bern, 19. julija lp. Zastopniki Nemčije in Švice so v Bernu podpisali celo vrsto trgovskih in gospodarskih pogodb, ki so v veljavi do konca leta 1942.

Židje iz Galicije ne smejo v Romunijo

Bukarešta, 19. julija lp. Romunska vlada je izvedela, da bi židje iz Galicije radi pribežali v Romunijo. Vlada pa je objavila ukaz, ki prepoveduje židom prihod v Romunijo. Žid, ki bo prišel v Romunijo »bo proglašen za vohuna in takoj brez sodne razprave ustreljen. Tisti, ki bodo lajšali prihod židom čez mejo, bodo postavljeni pred vojaška sodišča kot vohuni.

Govor generala Franca bo vplival na Južno Ameriko

Rim, 19. julija. lp. Poročila, ki so včeraj popoldne in snoči prišla iz raznih prestolnic, ugotavljajo, da je govor španskega državnega poglavarja generala Franca povsod napravil izredno velik vtis.

S svojimi izjavami in navedbami je general Franco odločno odbil pohvale in tradicionalne intrige, s katerimi skušajo anglosaksonski krogi vplivati na evropsko kulturo in civilizacijo. V tem govoru je general Franco znova izpovedal, da Španija pripada po svoji zgodovini in po svojem duhovnem stanju evropskemu kontinentu. Španski narod je bogat po svoji starodavni slavi in želi doseči tisto mesto v okviru evropskih narodov, ki mu gre. Španija zahteva od Evrope, da svobodno ureja svojo usodo, ne da bi ji bilo treba pri tem prenašati politične ali pa finačne nadoblasti kakšne druge evropske države. S Francovimi besedami je Španija pred vsem svetom, zlasti pa pred narodi španskega jezika poderta pomen svoje krščanske križarske vojne proti boljševizmu. Španija ve, da so sile osi vodilne v tem boju

S svojimi izjavami pa je general Franco tudi odbil tiste ameriške trditve, ki pravijo, da je Evropa nevarna zahodni poluti in da spravlja v nevarnost ameriško prebivalstvo. Franco je izjavil brez lepih besedi, da gre za nevarnost, ki sploh ne obstaja. Na ta način se je general Franco priključil tistim ameriškim narodom v Južni in Srednji Ameriki, ki so na španski poletok povezani, istega jezika, iste vere, istih navad iz iste tradicionalne slave.

Gospodarstvo

Zatirajte listne uši

Listne uši, ki so najbolj razširjeni zajedalci na rastlinah, se v suhih, toplih a ne prevročih poletjih neverjetno hitro množijo, pa taka leta nazivamo ušiva leta. Tako leto je tudi letošnje, ko se na poljskih in vrtnih rastlinah kar tere listnatih uši, ki jim srkajo sokove ter jih s tem slabijo ali celo uničijo. Napadeni listi porumenijo, se zvijajo ali kodrajo, napadeni poganjki so slabi in zakrneli ter se često predčasno posušijo. Na fižolu, pesi, bobu in drugi povrtnini najdemo črno fižolovo listno uš. Na kapusnicah dela škodo mokasta zeljna listna uš, ki je svetlo-sivozelene barve. Na krompirju, kapusnicah, špinači in na mnogih drugih rastlinah je zelo razširjena breskova listna uš, ki je rumenkasta, svetlo ali temnozelena, rožnata ali rdeča. Ta uš je še zato posebej nevarna, ker prenaša tkzv. bolezni degeneracije ali virozne bolezni na krompirju. Uš prezimi na breskvah v obliki črnih jajčk.

Sedaj poleti zatiramo listne uši z nikotinskimi sredstvi. Na nizkih vrtnih in poljskih rastlinah se za to dobro obnese tobačni prah, ki ga dobite po neznatni ceni pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu, pri Gospodarski zvezi in Kmetijski družbi v Ljubljani. S tobačnim prahom moramo napadene rastline prav izdatno naprašiti s pomočjo kakega meha ali razpršilnika ali pa ga kar z roko posipamo po ušeh. Če ga nam veter odnese z rastline ali ga dež izpere, moramo prašenje ponoviti.

Razen tobačnega prahu se uporablja za zatiranje listnih uši tudi tobačni izvleček z dodatkom mazavega mila. Z 1—2% vodeno raztopino tobačnega izvlečka, ki smo ji dodali pol odstotka mazavega mila, dobro poškropimo napadene rastline.

Z zatiranjem listnih uši moramo pričeti čim prej po prvem njihovem pojavu, da se preveč ne razmnožijo. Navadno tudi samo enkratno zatiranje ne zaleže, ker se na rastline priselijo vedno nove uši in jih sproti tudi mravlje donašajo. Zato jih moramo prašiti ali škropiti po potrebi v 8—10 dnevnih presledkih.

Dobri pomagači pri uničevanju listnih uši so pikapolonice in razne druge koristne žuželke, ki se z njimi hranijo.

•

Zveza med Donavo in Jadranskim morjem. »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Dunaja, da se v Italiji že dalje časa preučuje načrt za zvezo med Donavo in Jadranskim morjem, odtod pa naprej s Padom. Načrt, ki stopa danes v ospredje, izhaja že iz leta 1928. Kanal bi bil dolg 2050 km in bi šel od Pada na beneški obali preko Jadranskega morja na Kras, tukaj pa preko Krasa na Savo, iz Save na Donavo. Vsekakor gre za smel načrt, ki pa bi imel velik gospodarski pomen. Kljub vsemu je načrt izvedljiv in prav zato so se začeli znova z njim baviti. Ko bi bil ta načrt izveden, bi bila skrajšana pot za blagovni promet z Dunaja ali Budimpešte v Sredozemlje in zahodne kraje vsaj za 1000 kilometrov. S tem bi bil nadalje tudi omogočen direkten promet med Labo, Odro in Vislo, ki bi šel preko Donave in nato naprej na Jadran itd. Kaj to pomeni, bo vsakdo takoj uvidel. Namesto da bi šel promet s Severnega morja preko Biskajskega zaliva in Gibraltarja, bi se sedaj lahko usmeril naravnost po omenjenih rekah na Jadran, odtod pa v Italijo in druge zahodne države.

Magnezij v Italiji. Italijanska industrija je posvetila največjo pažnjo magneziju, bodisi zato, ker je za današnje čase zelo važen in pa tudi zato, ker so v Italiji, in sicer v Toscani in Trentinu ležišča magnezijeve rude. Ker je magnezij izredno lahka kovina, ga uporabljajo za najrazličnejše spojine. Trenutno znaša v Italiji produkcija magnezija 300 ton, toda v novih obratih, zlasti v najmodernejšem v Bolzanu, se bo v kratkem produkcija magnezija v Italiji potrojila.

Italija bo povečala industrijo rib v Dalmaciji. Italijanska ribja industrija bo s pridobitvijo na ribah izredno bogate vzhodne jadranske obale v Dalmaciji zelo pripomogla k splošni narodni prehrani, Iz vojaških ozirov ter zaradi pomanjkanja tekočega goriva se to bogastvo sedaj še ne izkorišča v polnem obsegu, toda v miru bo z ribolovom na dalmatinski obali zaposlenih na desettisoče ribičev, ki bodo dobavljali prvovrsten material za konserviranje. Po statistikah bivše jugoslovanske vlade v Belgradu je vrgel ribolov v Dalmaciji letno 18 do 20 milij. din. Moderne priprave italijanskih ribičev bodo naravno pripomogle, da bo ribji lov v teh krajih še mnogo obilnejši.

Redna skupščina Zveze mlekarskih zadrug, z. z o. j., bo 27. julija 1941 ob 10. dopoldne v prostorih Gospodarske zveze v Ljubljani, Tyrševa 29.

Švicarske zvezne železnice zboljšujejo zvezo z Italijo. Švicarske zvezne železnice se bavijo z načrtom, zboljšati železniško zvezo z Italijo pri Št. Gothardu, ker ima Švica v sedanjem vojnem času tukaj še edini izhod in glavno žilo, ki jo veže z zahodnim Sredozemljem. Vodstvo švic. zveznih železnic je postavilo na tej progi v službo šest novih lokomotiv.

Podaljšanje zaščite pri kreditnih zadrugah. »Narodni gospodar« poroča: Zadružna zveza je zaprosila za vse svoje članice, ki so pod zaščito, za podaljšanje odloga plačil. Dobila je naslednjo rešitev: Visoki Komisariat ne more ugoditi Vaši prošnji, da bi se do nadaljnje odredbe kolektivno podaljšala veljavnost zaščitnih odredb, ki jih je minister za kmetijstvo bivše jugoslovanske države dovolil na podlagi uredbe o zaščiti kmetijskih zadrug in njihovih zvez z dne 23. XI. 1923 v zvezi z uredbo o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov z dne 23. XI. 1934 nekaterim kmetijskim kreditnim zadrugam — vašim članicam na ozemlju Ljubljanske pokrajine glede odločitve plačil in glede obrestne mere za stare hranilne vloge. Visoki Komisariat bi mogel odločati samo od primera do primera in samo po pregledu zadrug glede njih življenjske zmožnosti in po ugotovitvi, katere od njih naj bi se obdržale. Če je življenjska možnost nekih določenih zadrug že danes izven vsakega dvoma, bi bil Visoki Komisariat pripravljen dovoliti jim od primera do primera podaljšanje odloga plačil, vendar pa bi moral imeti vaše zagotovilo, da so to zadruge, ki so življenja zmožne. Vse ostale zadruge, ki prosijo za podaljšanje odloga plačil, pa naj naslovna zveza po svojih revizorjih strogo pregleda ali so v takem stanju, da bodo mogle delati še naprej, in naj o tem predloži Visokemu Komisariatu poročilo s potrebnimi podatki.«

V rešitvi je torej jasno povedano, da mora vsaka zadruga posebej prositi za podaljšanje. Vsaka zadruga naj torej napiše prošnjo za podaljšanje. Obrazec za osnutek prošnje je natisnjen v »Narodnem gospodarju«. Nemudoma pa naj storijo to tiste zadruge, katerim je zaščita že potekla, pa čeprav so morda že vložile prošnjo še na ministrstvo za kmetijstvo v Belgradu. Prošnjo naj podpišejo vsi člani upravnega in nadzornega odbora, priložiti pa ji je tudi računski zaključek za leto 1940., ki naj bo podpisan od vseh članov upravnega in nadzornega odbora. Prošnjo in računski zaključek je poslati Zvezi, ki bo nato oboje s svojo izjavo o možnosti nadaljnjega poslovanja posojilnice predložila kmetijskemu oddelku Visokega Komisariata.

Dospelost davkov v Ljubljani. Na uradni deski davčne uprave za mesto Ljubljana in na deski mestnega poglavarstva v Ljubljani so nabiti razglasi o dospelosti davkov v Ljubljani. Iz teh razglasov je razvidno, da dospe v smislu čl. 118. zakona o neposrednih davkih v III. četrtletju 1941 v plačilo: dne 1. julija 1941 tretji četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; dne 15. avgusta 1941 dospe prvi polletni obrok zemljarine. Podrobnejša navodila in pojasnila so razvidna iz zgoraj omenjenih oglasov.

Slive na Hrvatskem. Pridelek sliv na Hrvatskem bo letos srednji. Računajo, da bodo dobili po 9 do 10 kilogramov od drevesa. Bosna, ki ima 1,300.000 dreves, bo dala po tem računu okoli 1300 vagonov sliv. Slive bodo izvažali v sosednje države, večji del pa jih bodo posušili prav tako za izvoz in pa za domačo porabo. Zagrebška vlada je že razpisala denarne nagrade in podpore za boljšo ureditev in razširitev sušilnic.

Problemi hrvaške tekstilne industrije. V bivši Jugoslaviji je bilo vsega okoli 15.000 statev za predelovanje volne in umetne svile. Od tega je ostalo v sedanji Hrvaški okoli 5000 statev. Ker je od prejšnjih 15 milijonov prebivalcev bivše Jugoslavije ostalo na Hrvaškem okoli 7 milijonov, ljudi, je 5000 statev za oskrbo z volno in umetno svilo odločno premalo. Mnoge tekstilne tovarne na Hrvaškem tudi tehnično niso na višku in ne morejo konkurirati z drugimi ne samo zaradi pomanjkanja modernih strojev, marveč tudi zato, ker so plače nekvalificiranega delavstva razmeroma visoke. Tudi še ni rešeno vprašanje preskrbe s surovinami. Po mnenju strokovnih listov bodo izvozne možnosti in izkupički za poljedelske pridelke in za izdelke gozdne ter rudarske industrije uporabljeni za dvig kapacitete te strojne industrije, ki sloni na domačih surovinah, tekstilne izdelke pa bodo uvažali. Seveda je vprašanje, koliko plačilnih sredstev za uvoz tekstilij bo hrvaško gospodarstvo zmoglo. Dosedanja domača tekstilna industrija iz že omenjenih vzrokov ne more konkurirati s tujo, toda vendarle zaposluje večje število delavcev in te morajo ščititi visoke zaščitne carine na uvoženo tekstilno blago. Te zaščitne carine tudi v bodoče morajo ostati ali pa bi bili tekstilni delavci ob kruh, kar bi imelo zopet neugodne posledice. Ves položaj je torej tak, da je vprašanje hrvaške tekstilne industrije zelo zamotano in ne morejo iz težav, pa naj se odločijo za nadaljnji obstoj ali pa za ustavitev domačih obratov.

Pomanjkanje papirja v Franciji. Na Francoskem je nastalo občutno pomanjkanje papirja. Primanjkuje zlasti ovojnega in pisalnega papirja. — V trgovinah blaga nič več ne zavijajo v papirnate ovoje in tudi za pisalni papir je potrebna največja štednja. Oblast je tudi prepovedala izdelovanje raznih manj potrebnih papirnih predmetov, posebno reklamnih. Prej je primanjkovalo tudi časopisnega papirja, sedaj pa ga dobivajo iz Nemčije. Časopisi zopet izhajajo na štirih straneh velikega francoskega formata, dočim so pred nedavnim izhajali le še na dveh straneh.

Srbska narodna banka kupuje srebro. Srbska narodna banka v Belgradu je izdala poziv vsem lastnikom srebra, naj ga ponudijo njej v odkup. Srebro bo plačevala po 600 din za kilogram.

Amerika skuša zbrati zlato celega sveta. Informazione Economica Italiana poroča, da je bilo po poročilu ameriške Federal Reserve Bank leta 1940 na svetu proizvedenih zlatih palic v skupni vrednosti ene milijarde in 93 milijonov dolarjev. K velikanski produkciji zlata je prispevala v prvi vrsti Južna Amerika s 491 milijoni dolarjev, Zedinjene države z 206 milijoni, Kanada s 186 milijoni, Avstralija s 56 milijoni, preostanek pa odpade na druge države. Vse to zlato se po veliki večini kopiči po ameriških bankah. Informazione Economica Italiana dodaja temu poročilu, da v novem gospodarskem redu, ki so ga že upostavile v Evropi osišče sile, zlato ni več potrebno za mednarodni promet.

Letos v Nemčiji ne bo posebnih počitniških vlakov. Vodstvo nemških železnic je sprejelo sklep, da letos zaradi vojnih razmer ne bo uvedlo posebnih počitniških vlakov, kakor je to delalo med počitnicami v mirnih časih. Morebitni potniki pa se lahko poslužijo običajnih železniških zvez, vendar je želeti, naj ne obremenjujejo preveč železnic, ki so sedaj zaposlene za narodnoobrambne svrhe. Za potnike, ki bi radi potovali na večje razdalje, bodo za določene dni, proge, postaje in vlake dajali posebne vozovnice.

Španija izvaža poldrug milijon zabojev pomaranč. Španski sindikat za prevoz je objavil podatke, iz katerih je razvidno, da je šlo preko pristanišč Castellon in Buriana, ki najbolj prihajata v poštev za izvoz pomaranč, poldrug milijon zabojev pomaranč.

Omejitev avtomobilskega prometa

Z odredbo Visokega Komisarja z dne 12. julija so bila dana nekatera določila glede vožnje z motornimi vozili v svrho varčevanja goriva in gumija.

Prepovedana je vožnja z motornimi vozili v nočnih urah od 23 do 5 zjutraj in ob nedeljah in praznikih. Izjemo tvorijo le primeri, kakor zdravniško posredovanje, nujni prevozi bolnikov, ranjencev, kaznjencev itd.

Prav tako je prepovedano prevažati ljudi na vozilih, ki se sicer uporabljajo za blagovne prevoze. Na omenjenih vozilih morejo biti razen šoferja le tiste osebe, ki so potrebne za nakladanje ali izkladanje blaga in pa lastnik prevoza. Toda omenjeni se morajo kot takšni izkazati.

Žene in otroci se morejo voziti z osebnimi avtomobili samo, če spremljajo potnika, ki ima posebno dovoljenje za vožnjo.

Vsi avtomobili, pa naj bodo privatni ali javni (taksiji), morajo imeti posebno dovoljenje, ako hočejo iti izven Ljubljanske pokrajine. Ta dovoljenja daje Visoki Komisariat, tako samo, če je mogoče dokazati nujno delo ali nujen opravek.

Ta naredba pa se ne tiče avtomobilov, ki prevažajo blago, ki lahko vozijo iz Ljubljanske pokrajine brez vsake posebne formalnosti.

Ob tej priliki se priporoča, naj se opuste vožnje v svojevoljne svrhe, ampak le v take namene, ki jih zahtevajo delo ali služba. Tako bo mogoče preprečiti v bodoče še strožje tovrstne odredbe.

Redukcije uradništva v Srbiji

Belgrad, 19. julija. lp. Srbski komisar za notranje zadeve Ačimovič je včeraj izjavil zastopnikom tiska, da je prva odredba, ki je najbolj potrebna, ta, da se zniža število uradništva. Posamezni srbski uradi bodo po redukciji imeli samo toliko uslužbencev, kolikor to zahteva uprava.

Takoj bodo upokojili uradnike, ki so stari 60 let in več, in ki imajo že 30 let državne službe. Govoreč o prehrani je komisar za notranje zadeve izjavil, da to vprašanje ne ustvarja nobene posebne skrbi, razen za tistih 100.000 Srbov, ki jih sedaj vračajo nazaj iz raznih pokrajin bivše Jugoslavije. Te bodo razdelili na razne srbske okraje in jih vpisali v obvezno delovno službo.

Nesreča angleškega letala

Lisbona, 19. julija. lp. Danes je pri Capo Santamaria padlo na tla angleško dvomotorno letalo, ki je iz Londona potovalo v Gibraltar. Letalo se je poškodovalo, del posadke pa je bil interniran.

Italijanščina brez učitelja 68

O naravi.

Gore. — Slovenci nad vse ljubimo gore (la montágna), saj je velik del slovenske zemlje hribovit (montagnóso, montuóso) in je le razmeroma malo ravnine (la pianúra). Malo je dežel (il paése), kjer bi bilo toliko lepih vrhov (la sommità, la címa; ‚il mónte' se rabi navadno le z imenom: il Mónte Nevóso — Snežnik) in dolin (la válle; dolinica — la vallétta), toliko čudovitih pobočij (la côsta, il pendío; vznožje — il piéde), položnih (dólce, leggêro) in strmih (rípido, êrto). Kako krasni so naši gorski hrbti (il dôrso della montágna), kako krasni tudi skalnati grebeni (la vétta, la créstа; skala — la rôccia, la rúpe) s prelazi (la góla, il pásso, il passággio), vintgarji (il burróne), prepadi (il precipízio). Dobršen del naše zemlje pa je tudi gričevnat (grič: la collína, hribček — il monticêllo, vzpetost: — l'altézza, l'altúra).

Reke. — Spotoma nas povsod spremljajo reke (il fiúme; veletok — il corrênte) z vrtinci (il vôrtice). Srečujemo hudournike (il torrênte) s slapovi (la cascáta, la cadúta d'acqua) in potoke (il ruscêlo) s številnimi pritoki (l'affluênte m.). Kjer ni mostu (il pónte), je brod (il guádo). Jez — l'árgine, zatvornica — la chiúsa, nasip — la diga. Ob deževju groze poplave (l'inondazióne).

Rastline. — Rastline (la piánta) na obdajajo povsod (rastlinstvo — la vegetazióne). Drevesa (l'álbero m.) dajejo les (il légno). Sadno drevje (gli álberi fruttíferi) rodi sadje (le frútta; sadeži — i frutti). Sadež ima lupino (la búccia), meso (la pólpa) s sokom (il súgo), pečko (il nôcciolo; orehovo jedrce — il gheriglio). V zemlji so korenine (la radíce; koreninice — le radicétte, le barbicêlle). Deblo se imenuje il fústo. — Grmovje — l'arboscêllo. — Drevje in grmovje ima veje (il rámo, la vêrga; grča — il nôdo), skorjo (la cortéccia, la scôrza), listje (la fôglia; pecelj — il picciuôlo). Spomladi odžene drevo popke (il bôccio, il bottóne; odgnati — gemmáre, germogliáre), iz njih se razvijejo cvetovi (il fióre; tudi cvetlica!). Cvetenje — la fioritúra. Jeseni dozori seme (il séme, le seménti). Nekatere rastline imajo trne (la spína). Pri drevesih ločimo listnato in iglasto drevje (álberi con fôglie, alberi con fôglie aciculári). Razne vrste dreves: l'arancio — pomarančevec, il limóne — limonovec, il ciliégio — češnja, il prúgno, il susíno — češplja, sliva, il péro — hruška, il mélo — jablana, il fico — figovec, l'olívo — oljka, il pêsco — breskev, l'albicôcco — marelica, il marróne — kostanj, il castágno — (divji) kostanj, il môro — murva, il ciprêsso — cipresa, il píno — smreka, l'abéte — jelka, il lárice — macesen, il sálice — vrba, l'ontáno — jelša, il frássino — jesen, la trêmula — trepetlika, il piôppo — topol, la bêtula — breza, il nóce — oreh, la quêrcia — hrast, il fággio — bukev, l'ólmo — brest, l'ácero — javor, l'acácia — akacija, il tíglio — lipa, il mándorlo — mandljevec, l'allôro, il láuro — lovor. — Žitarice (i cereáli; žito — le granáglie) so kaj važne rastline. Kako lep je pogled na žitno polje (un cámpo di gráno), kjer valovijo bilke (lo stêlo; tudi: il filo di páglia) s klasi (la spiga), polnimi zrnja (il gráno, il granêllo). Po opravljeni mlačvi (la trebbiatúra; trebbiáre — mlatiti) ostane slama (la páglia), žito pa se spravi v mline (il mulíno). — Vrste žita: l'avéna — oves, il fruménto — pšenica, il gráno saracêno ali il fagopíro — ajda, il grantúrco (ali: il formentóne) — koruza, il míglio — proso, l'ôrzo — ječmen, il ríso — riž (la risáia — riževo polje). — Po travnikih (il práto) raste trava (l'êrba), ki se po košnji (la falciatúra; kositi — falciáre) spravi kot seno (il fiêno).

Berilo.

Un pittóre moderno.

Un pittóre avéva vendúto ad úna signóra un déi suôi quádri raffiguránte[1] un paessággio: grándi álberi róssi in[2] mêzzo[3] a[3] práti d'êrba violétta allungávano[3] le scárne bráccia vêrso il ciêlo verdógnolo.

La signóra appése[4] il quádro nel salôtto. Ma dópo quálche têmpo, riguardándo[5] la téela e trovándola[5] assái inanimáta, incaricò un áltro pittóre di[6] dipíngere[6] úna o dúe persóne súlla strada desêrta raffiguráta nel quádro.

— Sái? — disse un giórno quésto pittóre all'autóre del paessággio, incontrándolo per istráda. — Sénza[7] volérlo[7] sóno diventáto túo collaboratóre. La signóra N. mi[8] ha[8] fátto[8] completáre[8] il túo quádro con dúe contadíni, che ho dipínto[9] súlla stráda maéstra...

— Súlla stráda? Disgraziáti nói! Córri[10] súbito a cancelárli! Quélla non è una stráda! E'un fiúme!

Pripombe.

1 predstavljajoč. — 2 sredi. — 3 so iztezala. — 4 od: appendere — obesiti; pass. rem. — 5 prevedite s stranskim stavkom: ko je.. — 6 prevedite s stranskim stavkom: naj.., 7 ne da bi.. — 8 mi je naročila, naj... — 9 od: dipengere = naslikati. — 10 od: correre = teči; imperativo. —

Umrla nam je danes v svojem 88 letu naša draga mama in stara mama, gospa

Frančiška Gabrenja

roj. Urbas

Pogreb pokojne bo v nedeljo na večer ob 19 izpred hiše žalosti na domače pokopališče.

Na Rakeku, dne 19. julija 1941.

Žalujoči ostali

Ljubljanska škofija ima letos 12 zlatomašnikov

Ljubljana dne 19. julija.

Tega še ni bilo in je težko kdaj v kaki škofiji. Če so tri zlate maše eno leto v eni škofiji, je že veliko. Letošnji letnik pa je izredno močan. Od 26, leta 1981 v Ljubljani posvečenih novomašnikov, je živih še deset. Dva pa sta bila posvečena drugod, a bivata zdaj v ljubljanski škofiji.

Letošnji zlatomašniki so sledeči gospodje:

1. **Brešar Jožef**, duh. svétnik, župnik v pokoju, na Brezjah, zdaj v Mengšu.
2. **Filler Vaclav**, duh. svétnik, župnik v pokoju, Dole pri Litiji.
3. **Hribar Anton**, župnik v Zalem Logu, zdaj v Srbiji.
4. **Kalan Janez**, prelat, konzistorialni svétnik v Ljubljani.
5. **Krumpestar Franc**, duh. svétnik, župnik pri Sv. Gregorju.
6. **Povše Henrik**, duh. svétnik, župnik na Čatežu pod Zaplazom.
7. **Seigerschmied Jožef**, župnik v pokoju, Dobrava pri Bledu.
8. **Steska Viktor**, monsignor, konzistorialni svétnik, v Ljubljani.
9. **Zabukovec Janez**, duhovni svétnik, župnik v Komendi, zdaj v Srbiji.
10. **Šarec Alojzij**, duh. svét., župnik v Šmartnem pri Kranju, zdaj v Litiji; posvečen v III. let.
11. **Zdravlič Janez**, misijonar, zdaj v Ljubljani. Posvečen v Vidmu na Beneškem.
12. **Škrbec Matej**, častni kanonik tržaški, dekan v pokoju, zdaj v Kranju, posvečen v Trstu.

Zlatomašni jubilej se navadno ne obhaja skupno, kakor se obhajajo manjši jubileji v mlajših letih. Letos pa, ko je zlatomašnikov toliko, je bilo sklenjeno, da zlato mašo obhajajo skupno. In sicer, ker je deset zlatomašnikov posvečenih en dan, 23. julija, v ljubljanski stolnici, kjer so bili posvečeni, pa je deset oltarjev, naj bi prav na ta dan imeli vsi naenkrat sv. mašo vsak pri svojem oltarju. Ker pa zdaj nekaterim ni mogoče priti v Ljubljano, se je praznovanje julija preložilo na Veliki Šmaren, 15. avgusta, ko ga bo mogoče obhajati še bolj slovesno, kakor bi bilo mogoče v delavnik. In morda bo vendar mogoče, da se ga takrat udeleže tudi oni gospodje, ki so zdaj zadržani.

Lakota v prejšnjih stoletjih

Oče Bleiweis je zapisal leta 1855. v svojih Novicah: »Majhna tolažba je sicer to v sedanjih drazih letinah, ako slišimo, da so tudi nekdaj take in še vse hujše letine bile, vendar vidimo v tem, da je od nekdaj tako bilo in da tako bo tudi za nami na svetu.«

Stare kronike poročajo o lakoti in pomanjkanju že v 14. stoletju, zlasti v letih 1315., 1316. in 1317., ko je vladala po vsej Evropi tako strašna beda, da so imeli le najimovitejši ljudje in vladarske hiše kos kruha. Preprosti človek ga pa ni poznal, temveč si je pripravljal jed iz zmlete brezove skorje in kuhane repe. A niti take jedi niso imeli vsi, na tisoče ljudi sploh ni imelo ničesar in je umiralo od lakote. Sodniki niso več kaznovali tatov zaradi ukradenega živeža. V nobeni deželi ni bilo goveda, ovac ali kake druge klavne živine, niti kuretine. Ljudje so uživali poginule konje in razno mrhovino, če so le mogli priti do nje. Pripetili so se strašni primeri, da so do smrti izstradani reveži jedli mrliče. Na pokopališčih so stale straže, da živi niso izkopavali mrtvih. Pri nekem obešanju so se zgrnili gladni ljudje okoli vislic in čakali kakor krokarji na obešenca, da so si ga nato razdelili.

V dobi tridesetletne vojske

Verske homatije in neznosne socialne razmere v srednji Evropi so povzročile tridesetletno vojno (1618—48), ki je privedla Nemčijo in Avstrijo na rob propada ter posredno prizadela tudi naše kraje s svojimi strašnimi posledicami. O tej dobi nam poročajo poleg našega starega kranjskega zgodovinarja Vajkarda **Valvasorja** tudi naši novejši domači strokovnjaki dr. **Mal**, dr. **Pivko** in **Vrhovec**. Iz teh poročil posnemamo, da zares ni nič novega pod soncem, zakaj že takrat so obširno popisovali vse pridelke, zlasti vse vrste žita in vina. Za vse žitne zaloge je bila odrejena zapora, ustanavljali so javne žitne shrambe, določili maksimalne cene ter izdajali nakaznice za razna živila, zlasti za žito in moko.

Leta 1621. in 1622. je bil na Kranjskem hud potres. V Ljubljani je zelo trpela deželna hiša, lontovž, porušenih pa je bilo tudi več cerkva, meščanskih hiš in del mestnega obzidja. Valvasor piše o tem v svojem znamenitem delu »Die Ehre des Herzogthums Crain« (XV. knj. str. 591): »Anno 1622 je videla Kranjska 3 sonca na nebu. In je šlo marsikomu v tem letu tako trdo, da pač ni hotel gledati nobenega sonca, namreč tistemu, ki je bil z živili slabo založen. V tistem času je nastalo veliko pomanjkanje in strašna draginja, tako kruha in vina kakor tudi ostalih živil po celi deželi Kranjski, zlasti pa še v Ljubljani.«

Cena živil je neprestano rastla kljub prepovedi izvoza. Iz tiste dobe so ohranjena poročila o zelo razširjenem tihotapstvu, izvažanju živil, verižništvu, prekupčevanju denarja, tožbah zaradi oderuštva itd. Cekin, ki je veljal v začetku tridesetletne vojne 2 goldinarja 45 krajcarjev, je zrastel leta 1622. na 6 gold. 45 kr. in dosegel kmalu pozneje 20 gold. Novi, tako imenovani »dolgi denar« (die lange Münze) je padel na osmi del vrednosti. Vsak se je branil »dolgega denarja«. Kranjska trgovina je silno propadala. Nekoč so povabili ljubljanski trgovci svoje novomeške tovariše na zborovanje in nekakšen protesten shod, ti pa so jim odgovorili, da ne morejo priti zaradi svoje revščine in bede.

Stiska v tem času je bila zares tako huda, da se je deželni stanovski odbor ponovno posvetoval glede oskrbe prebivalstva z najpotrebnejšimi živili. Na seji stanovskega odbora 24. novembra 1622 so sklenili pregled meščanskih hiš po deželnem oskrbniku in vicedomu, za pregled plemiških palač in dvorcev so pritegnili zastopnike deželnih stanov in plemstva. Ti so kmalu uvideli, da s popisom živilskih zalog v Ljubljani ne bodo odpravili zla, zakaj, kjer vlada pomanjkanje, ne more biti izobilja. Komisarji so pregledovali vse hiše, odprli kleti, žitnice in shrambe, toda uspeh popisa je bil kaj slab. V Ljubljani je prišlo na osebo komaj po en kilogram moke. Pozneje se je raztegnil pregled in popis žita, moke in raznih živil na vso deželo, a je ostalo vse le na papirju. Saj so bili člani deželnih stanov sami veleposestniki, ki se nikakor niso hoteli odreči v prid stradajoči Ljubljani izvozu in večjemu dobičku kljub od njih samih odrejeni zapori vseh živil.

Tihotapstvo in veriženje se je razpaslo na debelo. Kmetje so tržili skozi Notranjsko in čez Kras tja do Trsta. Prodajali so pač tam, kjer so lažje in bolje prodali. To pa je začelo postajati usodno za naše kraje v dobi splošnega pomanjkanja. Deželne oblasti so postavile po vsej deželi tajne paznike, da bi izsledili take tihotapce, verižnike in prekupce. Kogar so zasačili, so mu zaplenili blago, voz in vprego.

Maksimalne cene in nakaznice

Kakor dandanes tako so imeli naši predniki že takrat uvedene maksimalne cene in nakaznice, »Taxordnung«. »Kakor meščani v mestu tako tudi kmetje na deželi so prišli v svojih kupčijah tako daleč, da določajo pretia rerum po svoji volji in predpisujejo prebivalstvu mere in cene. Gostilničar določa vino v kleti, kakor hoče in more, prehrana se zaračunava tako visoko, da je skoraj vedno za polovico višja, obrtniki niso najzadnji. Delajo čez svojo pest, kmet prodaja živež in pridelke le plus offerenti, z eno besedo, vse to povzročajo prekupčevalci in monopolia ter so s tem prebivalci, zlasti revni meščani, zelo zapostavljeni in obubožani. Deželni uradniki, ki živijo le od svoje majhne plače, ker morajo vse preplačevati z gotovim novcem, žal, med vsemi najbolj občutijo draginjo, ki pa se more z dobrim razumevanjem deželnih oblasti v prid vse dežele prav lahko odpraviti.« (Dr. Mal, LZtg, 1915.)

Z odlokom 30. sept. 1570 je bil uveden »krušni red« za Štajersko. Vsak se je mogel in smel oskrbeti z žitom in moko, seveda le v toliki meri, kolikor je zares potreboval za domače gospodinjstvo. Tako količino je mogel kupiti le z uradno izkaznico, ki jo je izdala pristojna zemljiška gosposka. V njej je bila zaznamovana potrebna količina žita in moke, nato pa je prišla ob veljavo. Taka potrdila, današnje krušne izkaznice, so obstajala torej že pred 370 leti. Tudi krčmarji so se morali ob nakupu izkazati s potrdilom svoje zemljiške oblasti, koliko žita, odnosno moke potrebujejo v svojem obratu. Deželnim uradnikom se je izplačala za leto 1623. dvojna plača. K tem razmeram so se pridružili v tistih letih še požari, slabe letine in kuga. Valvasor poroča, da je razsajala tako strašna kuga, da so obhajali službo božjo pod milim nebom. Ljudje so bežali iz mest na deželo in v hribe. Pa tudi tukaj so izumrle cele vasi. Nihče ni delal, zemljišča so bila zapuščena. Nastala je splošna lakota, da je pomrlo od nje na tisoče prebivalstva. Ni bilo ne kruha, ne mesa, niti vina, olja, sira ali kakega drugega živeža. Celo soli ni bilo dobiti. Gospoda je jedla črn kruh, reveži pa niti tega niso imeli.

V 18. in 19. stoletju

Bleiweisove Novice (1855) poročajo, da je bilo 18. stoletje v splošnem bolj ugodno in plodovito, vendar pa navajajo zgodovinski viri za naše kraje lakotna leta 1719, 1771 in 1772. Zlasti poslednje leto je bilo tako hudo, da so morale prevzeti občine 500 otrok v javno preskrbo, ker so jim starši pomrli zaradi lakote. Tudi leta 1740. je bila silna draginja, ko je veljal star (dva mernika) pšenice 25 goldinarjev in je zrastla cena nato v 14 dneh na 34 goldinarjev. To ceno lahko pojmimo, če jo primerjamo s plodovitim letom 1785., ko je veljal star pšenice 1 goldinar 40 krajc. Leta 1793. je bila zopet velika draginja in je veljal cent bele moke 22—23 srebrnikov, najlepša moka, tako imenovana »Mundmehl«, pa celo 25—26 srebrnikov.

Dolgotrajne francoske vojne v začetku 19. stol. so pogubno vplivale na gospodarstvo v naših deželah. Avstrija je morala skrbeti za močno armado, nabavo vojnih potrebščin in denarja. Uvedla je nove davke in prisilna vojna posojila. Cerkve in zasebniki so morali oddati vso zlatnino in srebrnino ter jo zamenjati za malovredne bankovce. Leta 1809. so plačevali 100 gld kovanega denarja po 496 gld v papirju, prihodnje leto pa že 1240 gld. Cena živilom in blagu je neizmerno narastla. Par čevljev je veljal 80 goldinarjev, vol pa do 1000 gld. Kmet ni dobil ne poslov ne delavcev, ni imel ne živine ne kruha niti denarja. V pokrajinah, ki so jih obiskale vojne in požari, je bila uničena vsa žetev in je bilo upepeljenih mnogo vasi.

Polja so bila opustošena deloma zaradi pomanjkanja delovnih ljudi, ker so bili vsi moški v vojni, deloma zaradi slabih letin, zlasti 1804, 1805, 1814, 1815 in 1816. Strašna lakota je trla prebivalstvo. Kljub slabim letinam je moral kmet dajati žito in denar, dasi ga ni imel dovolj niti za lastno potrebo. Revščina je po odhodu Francozov iz Ilirije le še bolj narastla. Ljudje so bili oblečeni v cunje kakor berači. Takrat je nastala pesem: »Vse gre h koncu, nič ni v loncu — v trebuhu pa poldan zvoni.« Zaradi slabo obdelanega in malo pognojenega polja, pa tudi zaradi slabega vremena so v prvih povojnih letih ljudje pridelali tako malo, da so občutno stradali. Prišlo je nesrečno leto 1816., ki je bilo mrzlo in deževno. Kmetje niso mogli ne orati ne sejati; če pa je kdo kaj vsejal, ni rastlo. Seno je gnilo že na travnikih. Koruza je bila še v oktobru mehka in so jo morali polomiti, da so jo rešili pred mrazom. Nato so mleli nezrelo s klasjem vred.

V zimi 1816—1817 je nastala strašna lakota, ki se da komaj primerjati z ono v 30 letni vojni. Ljudje so mleli lubje in posušeno travo. Tej zmesi so pridejali majhne količine moke. Taka prehrana je povzročila razne bolezni: grižo, legar, vročinsko bolezen itd. Smrt je bila edina rešitev. Na Štajerskem so mleli poleg koruznih storžev tudi tropine. Na Dolenjskem je imela neka žena z dvema otrokoma za 8 dni dve perišči boba. Krompir, kolikor ga je sploh bilo, je bil ves gnil, pa so takega uživali. Mnogo vasi je bilo popolnoma praznih, ljudje so se izselili in so beračili po svetu. Premnogi so umirali od gladu kar po cestah.

Krompir in Rumfordska župa

Da ni bila lakota takrat še hujša, je rešil ljudi — krompir. Našemu ljudstvu je bil krompir znan sicer že poprej, toda kmetje so se ga branili uživati in so krmili z njim samo domačo živino. Avstrijska cesarica Marija Terezija je hotela že leta 1763. uvesti krompir v svoji državi. Na ljubljanskem trgu se je pojavil prvič leta 1770. Oblasti so začele razdeljevati krompir brezplačno med siromake, a še ti so ga zavračali. Marija Terezija in njen sin Jožef II. sta obetala za sajenje krompirja denarne nagrade, a vse skupaj ni mnogo izdalo. Kranjske deželne oblasti so izdale spomladi 1806 »Nauk is krompira kruh pezhi«. Nekatere graščinske gosposke so kmete pretepale, preden so jih pripravile do tega, da so začeli krompir saditi. Pri nas se je udomačil šele v dobi francoskih vojn in pozneje zaradi velike lakote.

V tistih težkih časih so ustanovile nekatere občine javne kuhinje, kjer so pripravljali in delili »Rumfordsko župo«, tako imenovano po angleškem lordu Rumfordu, ki jo je iznašel. Novice poročajo 1847 o tej juhi, da »tolikanj zda, de maseic zamore zdraviga človeka 24 ur preživiti, en masele velja 1 krajcar«. Isti list navaja tudi kuhinjski recept za to juho za 24 oseb: vode 20 funtov 16 lotov, jesiha 26 lotov in pol, soli 11 lotov, krompirja 5 funtov 10 lotov, graha 1 funt 26 lotov, ječmena 1 funt 14 lotov, kruha 1 funt 20 lotov. Taka juha je rešila mnogo ljudi smrti. Novice še pišejo: »Narveč je pa k slabi letini perpomogla gnjilina krompirja, ki je po vsih deželah zdej poglavitni sad. Sicer pa moramo reči, da k dragini so veliko pripomogli voherniki, ki so si zgodaj veliko žita nakupili in ga v shrambe zaperli, da ga bojo po narveči ceni prodajali. Taki ljudje niso več pošteni kupci imenovati, ampak kervi željne pijavke. Neizrečeno denarja manjka; več oralov (johov) njiv je neki posestnik hotel v najem (štant) dati za 3 gld, pa ni nobenega najemnika našel — sicer se je pa 1 oral lahko za 18 gld v najem dal. Ponujajo 1 oral zemlje za 20 gld naprodaj, pa ni kupcev.« Oblasti so si pomagale s pravilnikom in navodilom, ki je v 19 točkah navajal, kako je pripravljati in deliti Rumfordsko župo. Vsaka sila prikipi do vrhunca, letina 1818 je bila blagoslovljena in obilna, ljudstvo pa rešeno lakote in smrti.

Rudolf Dostal.

Mengore - priljubljena tolminska božja pot

Oltarna slika v mengovski cerkvi, naslikala Mara Kralj.

Kakor vam zgovorno pove slika, leži neugorsko Marijino svetišče na prikupnem, lepo obraščenem vrhu sredi tolminskega hribovja — odtod ime Mengore — Medgorje. Pričetki božje poti, ki jih moramo iskati v davnini, nam niso jasni, ker so vsi tozadevni zapiski zgoreli v župnišču v Volčah, kamor Mengore spadajo. Živ spomin na Mengore se je ohranil izza borb tolminskih puntarjev. Vsi naši pisatelji, ki so zajemali iz strahotne tragike tlačenih tolminskih kmetov, omenjajo tudi Mengore, ki so bile radi svojevrstne lege v osrčju tolminskih gora nekako poklicane, da so bile izhodna točka naših kmečkih puntov.

Med svetovno vojno je bil hram Matere božje na Mengorah docela porušen. Okrog njegovih zidov se je mnogokrat razvnel divji vojni metež in mnogi naši fantje so tam gori izkrvaveli.

Kmalu po vojni je bila božja pot obnovljena. Najprej je bila vzpostavljena stara Marijina cerkvica v skoro docela prvotni obliki. Kmalu se je pa začutila potreba, da bi se svetišče povečalo. Podjetni volčanski župnik gospod Koderman, ki je izvedel že obnovitev, se je korajžno lotil dela. K steni za oltarjem dosedanje cerkvene ladje, je poševno prizidal novo kapelico, ki jo je posvetil sv. Jožefu. Poleg tega je preuredil neko stavbo niz svetišča v štiri sobe za prenočišča romarjev. Tako se je mengorska Marijina božja pot prijetno povečala in izpolnila z raznimi ugodnostmi za vse, ki jo obiščejo v njenih zračnih gorskih višavah.

Na praznik imena Marijinega je na Mengorah običajni vsakoletni shod. Na ta dan je staro, že udomačeno romanje k mengorski Materi, ki se ga udeleže Marijini častilci iz vseh sosednih naselj in pobočij. Izven tega velikega romanja so postale Mengore priljubljena točka za vsakoletna stanovska romanja. Vsaj enkrat na leto se zberò tu žene, dekleta, možje in fantje v ločenih romanjih iz vseh predelov hribovite Tolminske, k posebni pobožnosti. Zelo pogosto pa prihajajo sem gori v blažilno in tolažilno okolje Marijinega svetišča razne Marijine družbe s svojimi duhovnimi voditelji, cerkveni pevski zbori in druge manjše skupine. Tu pri nebeški Pomočnici je molitev bolj topla in vdana, ter se srce odpočije in zaužije utehe, po kateri tako hrepenimo v hudih potrebah.

Mengore z Marijinim svetiščem.

Skušnje in svarila

Pod tem naslovom prinaša vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« od 17. t. m. daljši članek, kjer v uvodu navaja papeževe besede, da je dandanes treba velikodušnega poguma v obrambi krščanske civilizacije ter neupogljivega zaupanja v njeno zmago. Treba je junaških krepostnih del, treba velike ljubezni do domovine, treba junaških duš, ki so pripravljene za vsakršno žrtev. Sv. Oče nato pravi, da bodo sedanji temni časi človeška srca na široko odprli za velike in svete dogodke.

List k temu dostavlja svoje misli ter pravi, da resničnost teh papeževih besedi potrjujejo že pisma vojnih ujetnikov, vojakov na bojiščih ter zapuščine tistih, ki so padli. Ta katastrofa, ki je zadela svet, spada med tista pota, ki si jih je izbral Bog, katerega je dosedanji svet nekako že odstavil z Njegovega prestola. Bog je bil odstavljen, posledice pa so tukaj. Zato bo sedanja katastrofa prinesla ozdravljenje, če se bomo tega prav in o pravem času zavedli.

Največji poljski pesnik Mickiewicz je začel svojo krasno pesnitev »Pan Tadeusz« z besedami: »Domovina, ti si kakor zdravje. Le tisti te zna prav ceniti, ki te je izgubil.« Pisal je te verze v izgnanstvu, kjer je njegovo hrepenenje po domovini z vsem žarom njegove pesniške duše privrelo na dan. Je namreč resnica ta, da znamo višje duhovne vrednote ceniti še le takrat, kadar smo odtrgani od njihovega telesnega vrela. V cerkev smo hodili tolikokrat več ali manj iz pobožne navade. Ko pa nam je bodisi zaradi bolezni, zaradi telesne odsotnosti ali zaradi drugih vzrokov, ki na njej nikoli doslej še mislili nismo, zaprta pot ne le v cerkev, marveč tudi do duhovnih vrednot, ki smo jih doslej v cerkvi sprejemali, takrat še le začutimo, kaj smo izgubili.

Starše svoje smo ljubili. Ko pa smo jih izgubili, takrat smo se, dasi morda že osiveli, šele prav zavedli, kaj smo imeli v svojih starših. Kmet ljubi svojo zemljo, pa nikoli morda ni mislil na to, da je ta njegova zemlja le en košček njegove domovine. Pripravljen se je bil dolga leta pravdati za eno ped podedovane zemlje, ni pa znal ceniti tiste skupnosti, ki mu je to njegovo grudo dala in obranjala. Šele ko izgubi svojo zemljo, ko mora v tujino, takrat šele se začenja zavedati, da je njegova gruda le majhen kos prsti iz tiste zemlje, ki se imenuje domovina in da je njegov rod en sam člen tiste velike rodovine, ki se imenuje njegov narod.

Tako je z vsemi temi velikimi vrednotami, ki jih nismo več znali ceniti in ljubiti, ker smo bili le preveč zaverovani v gmoto. Zato nam je bilo marsikaj tega, kar smo cenili iz zgolj gmotnih ali vsakdanjih nagibov, odvzeto, da pričenjamo zdaj spoznavati njihovo duhovno vrednoto in da tisto, kar smo izgubili, pričenjamo prav in od vsega srca ljubiti.

Če bo sedanja katastrofa z vsemi strašnimi žrtvami, ki jih je prinesla tudi našemu narodu, dosegla ta svoj namen, potem te žrtve tudi za naš narod ne bodo zaman. Po teh bridkih skušnjah in teh glasnih in skelečih svarilih upamo, da bo svet, da bodo narodi sveta, da bo tudi naš slovenski narod začel živeti novo boljše življenje. Prej pa je treba očiščenja v trpljenju, katerega sprejmimo, vdani v božjo voljo in polni zaupanja v lepšo prihodnjost.

Sport

Italija—Hrvatska v teniškem dvoboju. V petek, 18. julija, se je začel teniški dvoboj za »rimsko trofejo« med Italijo in Hrvatsko na teniškem igrišču univerze v Zagrebu. To tekmovanje je organizirala italijanska teniška zveza. Igram so prisostvovali predstavniki italijanskega in nemškega poslaništva, hrvatski ministri Sušič in Frkovič in še druge ugledne osebnosti. Kot prva sta se predstavila: Italijan Romanoni in Hrvat Punčec, katera sta v elegantni igri prišla do rezultatov 6:2, 0:6, 6:2, 3:6, 6:1 v korist Romanonija. Res je, da je Punčec eden najboljših teniških igralcev, a ga Romanoni vsekakor prekaša v svoji elegantni igri in dobri pripravljenosti. V drugem delu tekmovanja tega dne sta nastopila Italijan Cucelli in Hrvat Mitič. V tej igri je bil Mitič mnogo boljši od Cucellija, ki ni imel srečnega dne. Igra je potekala hitreje in ostreje kot pri prvem paru, kajti Mitič je znal odbijati s sigurnostjo, zato je potekala vsa igra v večji živahnosti. Rezultat tega dvoboja je: 6:1, 4:6, 6:3, 6:2 v korist Mitiča.

Florentia : Napoli — 3 : 3. Pretekli teden je bila v Florenci na reki Arno tekma v waterpolu med neapeljskim klubom Napoli in florentinskim Florentia, ki se je končala neodločeno s 3 : 3.

Boksaške tekme v Rimini. V nedeljo, 20. julija, bodo v Rimini boksaške tekme med Bologno in Rimini. Tekme je organizirala GIL (organizacija italijanske fašistične mladine). Vsi, ki se zanimajo za te tekme, so radovedni, kako bo uspel Duilio Bianchini, ki si vsak dan žanje več slave na polju boksa in ki postaja eden najboljših italijanskih boksarjev. Druga zanimiva osebnost te tekme je Tamburini, tretji v vrsti italijanskih prvakov boksarjev.

Hokej na trati. V Trstu je bila prijateljska tekma v hokeju na trati med tržaškim GUF in tržaškim GIL. Tekma se je končala neodločena z 2 : 2.

Plavalne tekme za pokal Chiais v Benetkah. V nedeljo, 20. julija, bodo plavalne tekme v bazenu železničarskega Dopolavora St. Chiara, katerim bodo prisostvovali plavalci Benetk in Vidma.

Rezultati plavalnih tekem v Rovigo. V Rovigu so bile pretekli teden plavalne tekme, pri katerih je zmagal Battista Sartori iz Roviga v dveh disciplinah: 100 m: Sartori Battista 1.17, Cecchetti Fernando 1.17²/₅. 400 m: Sartori Battista 6.18, Salomoni Ivan 6.46.

Veslaške tekme za zlati Mussolinijev pokal. V Napoliju bodo v nedeljo, 20. julija, državne veslaške tekme za zlat Mussolinijev pokal in za pokal Enzo Amato. Na sporedu je 9 tekmovanj.

Poštni paketni promet med Ljubljansko pokrajino in drugimi pokrajinami

Visoki Komisariat sporoča:

Od ponedeljka 21. julija bo vpostavljen poštni pakteni promet med uradi Ljubljanske pokrajine in drugimi pokrajinami Kraljevine Italije. Tarife bodo iste kot v Italiji. Paket ne sme biti težji od 10 kg. Za sedaj je služba omejena le na navadne pakete. Prepovedano je pristavljati paketom korespondenco in dodajati listkom napise, ki imajo značaj pisma.

Vsak paket bo moral imeti dve carinski izjavi.

Slovenski duhovniki v Srbiji in na Hrvatskem

V Srbiji in na Hrvaškem so naslednji slovenski duhovniki: Šavli, Babnik, Bertoncelj, Vovk, Dobovšek, Zbontar, Bukovac, Govekar, župnik, Govekar, kaplan, Ogorelec, Toman, Kunstelj, Gostiša, Dodič, Šoukal, Cuderman, dr. Robič, Golf, Drolc, Čuk, Fatur, Močnik, Kržišnik, Hiti, Šušteršič, Filipič, Cvelbar, Černilec, Frelih, Gornik, Hafner Tone, Lovšin Vinko, Platiša, Sitar, Starman, Stupica, Porenta, Stanovnik, Golmajer, Sušnik, Campa, Hostnik, Supin, Vidmar, Špendal, Malovrh, Oman, Bešter, Poje, Novak, Pavlič, Kupljenik, Kovačič, Javornik Ivan in Tomaž, Funtek, Breceljnik, Pogačnik, Hafner Janez, Vilfan Janez, Peček, Gabršek, Veider, Blaj, Oblak, Kramar, Zabret, Markič, Rihar, Matevž in Janez, Kofalt, Pip, Blažič, Komljanec, Siraj, Žganjar, Šinkovec, Mihelčič, Razboršek, Potjanec, Šparhakel, Žužek, Kopitar, Pečnik, Jeglič, dr. Knific, pater Trontelj, Hönigman, Krašna, Erjavec, Pogorelec, Klopčič, Carl Miloš, Frančič, Klinc, Langerholz, Zalokar, Mikuž, Železny, Leser, Pavlin, Erjavec, Vavpotič, Hribar, Vondrašek, Hartman, Klemenčič, Petrič, Razgoršek, Cebulj, Močilnik, Jelen in Boštele.

Važno opozorilo

Naročniki »Slovenca«! Večkrat tudi naročnike »Slovenca« doleti smrtna nesreča. Kako hudo je ko svojci ostanejo brez rednika. Lastništvo »Slovenca« upoštevajoč zlasti težave današnjega časa še vedno izplačuje socialno podporo za primer naročnikove smrtne nesreče v višini 3800 lir (prej 10.000 dinarjev). Treba je predvsem, da ima naročnik plačano naročnino za mesec, v katerem se je ponesrečil, kakor to določa poseben »Pravilnik«. Ali ni to najcenejše zavarovanje, ki je prav za prav zastonj; saj za 12 lir mesečne naročnine prejemate dober slovenski katoliški časopis, za katerega želimo in prosimo, da bi mu naročniki ostali vedno zvesti in da bi pridobili zanj še novih naročnikov in bralcev. — Zvestoba za zvestobo!

Prav v današnjem listu je objavljena zahvala svojcev našega zvestega naročnika, ki se je smrtno ponesrečil. — Plačujte v redu naročnino! Marsikako težavo si boste s tem olajšali v primeru nesreče, katere naj vsakega naročnika Bog varuje!

Koledar

Nedelja, 20. julija: Česlav, spoznavalec; Marjeta, devica in mučenica; Elija, prerok.

Ponedeljek, 21. julija: Prakseda, devica; Viktor, mučenec; Daniel, prerok, Julija, devica in mučenica.

Torek, 22. julija: Marija Magdalena, spokornica; Lavrencij Brindiški, spoznavalec.

SILVIO ROSSI
via Ponchielli No 3
Trieste: piazza Caduti Fascisti No 4

Fabbrica Ombrelli
ingrosso - dettaglio
Borsette, valige, bauli, bastoni ecc.

Tovarna dežnikov
na debelo, na drobno
Torbice, razni kovčki, palice itd.

— **Važna odločitev za naše kmete.** Iz Novega mesta nam poročajo: Vojaška oblast je Visokemu Komisarijatu v Ljubljani sporočila, **da se smejo vojaški konji začasno pustiti kmetom za izvršitev poljskih del.** To pa le pod pogojem, da konj ne bodo odstranili in da so vojaški oblasti vedno na razpolago. Visoki Komisarijat je o tej odločbi preko okrajnih oblastev obvestil vse občinske urade. Kmetje bodo to odločbo pozdravili, ker bo z njo marsikateremu kmetovalcu omogočeno, da bo pravočasno izvršil vsa potrebna poljska dela.

— **Družba sv. Vincencija Pavelskega** bo imela ob prazniku sv. Vincencija Pavelskega v nedeljo, t. j. 20. t. m., občno zborovanje. Ob 7 bo sv. maša v marijaniški kapeli z obhajilom, ob 8 zborovanje v gledališki dvorani zavoda s sledečim dnevnim redom: 1. Duhovno berilo. 2. Tajniško poročilo. 3. Blagajniško poročilo. 4. Poročilo o nalogi družbe sv. Vincencija Pavelskega v sedanjih dneh. Ponovno se vabijo zastopniki vseh konferenc v Ljubljanski provinci, kakor tudi drugi člani ljubljanskih konferenc, da se zborovanja udeleže.

— **Zopet nov delavec v vinogradu Gospodovem.** V nedeljo, 27. julija bo v Velikih Laščah daroval prvo sveto daritev Vsemogočnemu g. **Peterlin Jože,** salezijanec. Vsi velikolaški farani že težko pričakujemo tega veselega dogodka. Mlado in staro se pripravlja na slovesni trenutek, ko bomo mogli pozdraviti novega Gospodovega maziljenca, ki ga je Bog odbral iz naše srede. Bog ga podpiraj in blagoslovi, da bo mogel veliko dobrega storiti za neumrjoče duše v vinogradu Gospodovem, zlasti pri vzgoji revne in zapuščene mladine po zgledu svojega duhovnega očeta sv. Janeza Boska.

— **Sprememba v potniškem prometu na železniški progi Ljubljana—Kamnik.** Pričenši s ponedeljkom, 21. julija 1941 izostaneta na progi Ljubljana—Kamnik mesto vlak št. 8412 z odhodom iz Ljubljane ob 5.26 in prihodom v Kamnik mesto ob 6.18 ter vlak št. 8423 z odhodom iz Kamnika mesto ob 20.30 in s prihodom v Ljubljano ob 21. Zato pa vozita potniška vlaka št. 8414 z odhodom iz Ljubljane ob 8.10 in s prihodom v Kamnik mesto ob 9.03 ter vlak št. 8415 z odhodom iz Kamnika ob 9.47 in prihodom v Ljubljano ob 10.40.

— **Sanitarna avtokolona** je obiskala dne 18. julija Sv. Jurij pri Grosupljem pod vodstvom dr. Duceja. Izvršenih je bilo 1043 pregledov. Prebivalstvo je bilo zelo zadovoljno in je hvaležno Duceju, ki je ljudstvu omogočil brezplačne zdravniške preglede. Vsi si želijo še večkrat v svoji sredini pozdraviti visoke goste. Med opoldanskim odmorom so gostje obiskali naš podzemski čar in naš ponos ŽUPANA PERMETA JAMO.

— **Vlagateljem Poštne hranilnice, podružnica Ljubljana, bivajočim v Ljubljanski pokrajini.** Prosim Vas v Vašem lastnem interesu, da mi čimprej, najkasneje **do 31. t. m.** dopošljete **na osminki pole** sledeče točne podatke: 1) ime, priimek in poklic lastnika vložne knjižice PH; 2) višino vloge, mišljene so samo vloge pod 20.000 din; 3) v kakšne svrhe so se dosedanji dvigi uporabljali **do zapore:** na pr. za preživljanje, bolezenski stroški, vzgojevalni ali vzdrževalni stroški otrok in drugih oseb itd. — Omenjene prijave izvolite poslati uredništvu »Slovenca« pod značko »Vlagatelj«. Namen tega poziva je, da izposlujemo v korist manj premožnim slojem čimprejšnje izplačilo obrokov poštno-hranilnih vlog, kar bo omogočeno, čim se prijavi v ta namen primerno število vlagateljev. Za stroške odgovora in dopisovanja naj prizadeti vlagatelji priložijo prijavi 2 liri. — Vlagatelj.

Velika izbira polnomastnega italijanskega sira:
Erbo, Blu, Roma, Bebe ala Chalet
itd. po zelo ugodnih cenah nudi delikatesa
FR. KHAM - Kongresni trg 8

— **Jedilni vagoni pri vseh vojaških vlakih.** Italijanska železniška uprava je uvedla jedilne vagone pri vseh vojaških vlakih, s čimer zopet kaže veliko razumevanje potreb potujočega vojaštva.

— **Naročite »Slovenčev koledar« takoj, dokler je še čas!** Obsegal bo nad 220 strani formata polovica strani »Slovenca«.

— **Jugoslavenska banka d. d., podružnica v Ljubljani,** (Gajeva ulica 3, poleg nebotičnika) je zaradi preimenovanja svoje centrale v Zagrebu v Hrvatsko Zemaljsko banko d. d. spremenila svoje ime, ter se imenuje zdaj HRVATSKA DEŽELNA BANKA D. D., PODRUŽNICA V LJUBLJANI. Ta naziv, ki je vpisan v trgovskem registru pri ljubljanskem sodišču, pa ne predstavlja nobene novosti, kajti s tem je banka sprejela zopet svoje prvotno ime, ki ga je svoječasno ob svoji ustanovitvi imela. Naravno, da banka vrši vse bančne posle nespremenjeno dalje ter razpolaga z vsemi dosedanjimi podružnicami: v Belgradu, Novem Sadu, Osijeku, Karlovcu, Crikvenici na Sušaku in seveda v Ljubljani, katere podružnice so tudi še nadalje med seboj v stalni zvezi.

Primarij dr. Vladimir Milavec
specialist za kožne in spolne bolezni je pričel s privatno ordinacijo. Slomškova ulica 14
Ordinira od 11 do 12 in od 14 do 15

— **Tudi hrvatski mornarji se bodo borili proti boljševikom.** Za letalskimi in pehotnimi oddelki se je v četrtek s posebnim vlakom odpeljala v Nemčijo tudi močna skupina hrvatskih mornarjev prostovoljcev, ki se prav tako hočejo boriti ob strani svojih italijanskih in nemških zaveznikov proti boljševikom. Na postaji je odhajajoče hrvatske mornarje nagovoril maršal Kvaternik, ki je bil v spremstvu italijanskega generala Oxilie in nemškega generala Glaise-Horstenaua, ter jih je opozarjal na staro slavno tradicijo hrvatskih pomorščakov, katere naj se vedno zavedajo in svetu pokažejo, kaj vse premore Hrvatska.

— **Vodilni slovenski dnevnik je »Slovenec«!** Stane mesečno le 12 Lir! Pridobite nam novih naročnikov!

Ljubljana

Zlata maša pri sv. Jakobu

Na šentjakobsko nedeljo, 27. julija, bo letos s farnim žegnanjem združena tudi slovesnost zlate maše škofijskega kanclerja v p. **preč. g. msgr. Viktorja Steska. Ob ¼11** bo slovesen vhod jubilanta iz farne dvorane v cerkev. Pri vhodu se mu bodo poklonile farne organizacije. Nato bo v cerkvi: »Pridi sv. Duh« in slavnostni govor g. vseuč. prof. dr. A. Snoja. Ob 11 slovesna jubilejna sv. maša, pri kateri se bo na koru izvajala orkestralna maša: »Jubilate« (Wagner). Ob koncu se zapoje: »Tebe Boga hvalimo«. — K tej izredni farni svečanosti vabimo vse Šentjakobčane, saj je g. jubilant že po rojstvu šentjakobski župljan in je bil tudi pozneje vsa leta svojega službovanja v Ljubljani — zlasti pa zadnje leto, ko nadomestuje bolnega župnika g. J. Barleta — kar najtesneje povezan s šentjakobsko župnijo po svojem dušno-pastirskem, karitativnem ter organizatornem delu.

Dr. Debevec začasno ordinira vsako soboto

l **V Zeleni jami** bomo danes slovesno praznovali praznik patrona naše cerkve sv. Vincencija Pav. Ob 7 zjutraj je sv. maša s petjem, ob 9 slovesna sv. maša, ki jo bo daroval novomašnik misijonar g. France Sodja. Med sv. mašo bo darovanje za cerkev, kjer bo g. novomašnik delil novomašne podobice z novo oltarno sliko Žalostne Matere božje v Zeleni jami. Zvečer ob 8 bo pridiga, ki jo bo imel misijonar g. Ciril Demšar in nato slovesne pete litanije z blagoslovom. Vsi ste vljudno vabljeni k tej lepi slovesnosti!

l **Učiteljice!** Udeležite se duhovnih vaj in tečaja KA pri uršulinkah od 21.—26. julija. Začetek bo 21. VII. ob 6 zvečer, konec 26. VII. ob 19. Zadnji dan zjutraj bo sv. maša za pokojno Vido Jaklič. Prosimo, pridite!

l **Na Rakovniku** so ob nedeljah in praznikih večernice s pridigo, litanijami in blagoslovom dvakrat: ob pol 4 in ob 8. S tem je ustreženo mnogim Ljubljančanom, ki se popoldne napotijo na Golovec ali proti Rudniku, pa se želijo spotoma udeležiti tudi nedeljske popoldanske službe božje.

l **II. Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani** ima v nedeljo 20. t. m. shod na Žalostni gori pri Preserju. Odhod iz Ljubljane ob 12.15. Vrnemo se ob 21. Voditelj.

Slovenčev koledar

to pa radi tega, ker se cene tiskarskim potrebščinam kakor tudi papirju večajo in moremo ceno kolecarju obdržati le, če že sedaj nakupimo vse potrebno za tisk. V tem času boste za tako lepo in pomembno našo knjigo storili največ, če »Slovenčev koledar« naročite in predplačate!

naročite čimpreje

l **Magistratno dvorišče na Mestnem trgu** je izredno lep, intimen prostor poln ubranosti in zelo primeren za komorne koncerte kakor so se pred leti že vršili na tem mestu. Prihodnji koncert na dvorišču mestnega magistrata bo jutri v ponedeljek ob pol 9 zvečer in za to priliko je ta prostor še posebno okusno uredil arh. inž. Kobe ter po svojih osnutkih zamislil tudi razsvetljavo. Koncertiral bo znameniti italijanski čelist Arturo Bonucci, pri klavirju Maria Luisa Faini. Spored je naslednji: I. Sammartini: Largo in Giga, Boccherini: Andante affettuoso in Allegro rustico iz koncerta v d-duru; Haydn: Allegro in Tempo di minueto iz Sonate v c-duru. II. Dvořak: Koncert v h-molu op. 104. III. Respighi: Adaggio in Variacije, Alfano: Ples v c-duru. Guerrini: Legenda, Casella; Tarantela. — Predprodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice.

l **Vse peke in trgovce na drobno** obvešča mestni preskrbovalni urad, da bo začel v ponedeljek 21. julija v II. nadstropju Mestnega doma dodeljevati moko, riž in testenine po naslednjem redu: trgovcem v ponedeljek od črke A—J, v sredo od K—M, v četrtek od N—R, v soboto od S—Ž, a pekom v torek in petek, vsem pa samo od 7.30 do 11. ure navedene dni. Mestni preskrbovalni urad obenem prosi peke in trgovce na drobno, naj se v lastnem interesu ravnajo po tem razporedu, da ne bo gneče in nepotrebnih pritožb zaradi izgube časa.

Dentist
PALOVEC
Kongresni trg, do 5. avgusta ne sprejema

l **KOPALIŠČE PRI »SLONU«** ostane zaradi čiščenja od 22. t. m. do 2. avgusta zaprto. Rezanje kurjih očes in nohtov se vrši kot običajno.

l **Dr. Dragoš** stanuje Gajeva ulica 6.

l **V Ljubljani umrli** od 11. julija do 17. julija 1941. Sitar Marija 71 let, zasebnica, Černetova ul. 17, Bizovičar Frančiška, roj. Knific, 56 let, žena ključavn. drž. žel., Kosova, Legat Frančiška, roj. Lebar, 86 let, vdova sodn. poduradnika, Vidovdanska ul. 6, Hudnik Josip, zasebnik, Hradeckega c. 38, Volk Franc, 68 let, polic. nadstrožnik v p., Ribniška ul. 23, Rismondi Marija, 33 let, hči bajtarice, Vidovdanska cesta štev. 9, Schart Marija, rojena Slapnik, 36 let, žena natakarja, Mestni trg 13, Bregant Mihael, 65 let, nadučitelj v p., Mariborska c. 114, Kirszner Natan, 41 let, trgovec, Kavškova c. 26. — **V ljubljanski bolnišnici umrli:** Kocjan Janez, 46 let, delavec, Brezovščica 12 pri Mirni, Osterman Alojzij, 68 let, mizar delovodja drž. žel., Rudnik 3 pri Ljubljani, Demšar Terezija, roj. Škerjanc, 74 let, žena strojarja, Fügnerjeva ul. 3, Rupnik Filip, 18 let, pekov. pomočnik, Zagradišče 3, obč. Dobrunje, Židan Marija, 49 let, žena žel. sprevodnika v p., Rožna dol. c. II-27, Sabanovič Bar, 19 let, slaščičar, Ribnica 20, Golob Ida, 17 let, trg. vajenka, Stična 32, Bezek Ivana, 36 let, kočarica, Rakitna 46, Košir Franc, 57 let, vojni invalid, Japljeva ul. 2, Plečko Anton, 50 let, služitelj carinarnice, Rožičeva ul. 31.

l **Nova brv čez Gruberjev prekop bo kmalu odprta.** Elegantni mostič, ki ga je mestna občina napravila s Streliške ulice čez Gruberjev prekop na Hradeckega cesto, je že precej časa dozidan, vendar ga pa ni mogoče odpreti, ker je še brez ograje. Ograja je bila namreč naročena onstran sedanje meje ter je bilo treba premagati mnogo ovir, vendar se je pa tudi pri tem pokazala velika naklonjenost Visokega Komisariata mestni občini, da je sedaj ograja že v njenih rokah brez večjih stroškov. Postavljanje ograje bo trajalo vsaj 10 dni, medtem bo pa narejena tudi pot z mosta na Hradeckega cesto, kar bo trajalo samo nekaj dni, da ta priključek ne bo prav nič zavlačeval del. Most bo torej odprt čez 14 dni, seveda le tedaj, če spet ne bo nastopila kaka višja sila. Ljubljančani so bili upravičeno že nestrpni; saj ta most mestne uprave obljubljajo občanom že desetletja in je šele sedanja mestna uprava izpolnila obljubo ter ustregla zlasti Podgolovčanom. Pa tudi središče mesta vedno težje pričakuje otvoritve novega mostiča, saj so nove razmere pokazale, kako velike vrednosti je Golovec za vse ljubljansko prebivalstvo. Zato lahko tudi trdimo, da z novim mostičem dobi naše prebivalstvo pridobitev, ki je sedaj vsaj trikrat toliko vredna, kot bi bila pred letom. Že sedaj zelo lepi most bo okrašen še s prav lepimi kandelabri in prav do Streliške ulice ves asfaltiran, da bo tudi z estetske strani med najbolj uspelimi stavbami našega mesta.

l **Lepa oljnata slika brezjanske Marije Pomočnice,** primerna kot nadposteljna v okvirju, na prodaj v trgovini Ničman, Kopitarjeva ulica. Tudi naročila za slike po najnižji ceni se sprejemajo tam.

l **Število koles v Ljubljani.** Kupčija s kolesi je zadnje mesece izredno cvetela. Vzrokov za to je več. V prvi vrsti so ljudje v splošnem valu nakupovanja kaj radi kupovali tudi kolesa. Omejitev porabe bencina je marsikoga prisilila, da je segel po bolj priprostem prometnem sredstvu in si kupil kolo. Tako je bilo v mesecu juniju prijavljenih v Ljubljani 1063 novih koles, v prvih treh tednih meseca julija pa je bilo v Ljubljani kupljenih še nekaj nad 800 koles. Število kolesarjev v Ljubljani je zadnja leta izredno hitro naraščalo in tako je Ljubljana zadnje leto že skoraj dosegla 23.000 koles. Sedaj je v Ljubljani prijavljenih vsega skupaj okrog 24.600 koles, kar pomeni, da ima vsak četrti Ljubljančan kolo.

Radio Ljubljana

Nedelja, 20. julija. 8.00 napoved časa, poročila v slovenščini — 8.15 poročila v italijanščini — 8.30 orgelski koncert — 11.00 peta sv. maša iz bazilike Anunciata v Firenci — 12.00 verski govor v italijanščini (p. E. Zappaterreni) — 12.15 verski govor v slovenščini (p. Sekovanič) — 12.30 poročila v slovenščini — 12.45 operetna glasba — 13 napoved časa, poročila v italijanščini — 13.15 uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Arlandija — 14.00 poročila v italijanščini — 14.15 sinfonična glasba — 17.13 kmetijsko predavanje v slovenščini (dr. Alojz Puš) — 17.35 koncert violončelista Čenda Šedlbauerja — 19.30 poročila v slovenščini — 19.45 slovenska glasba — 20.00 napoved časa, poročila v italijanščini — 20.20 pogovor v slovenščini — 20.30 radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom Draga Marija Šijanca, slovenska glasba — 21.00 orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzizza — 21.40 pisana glasba pod vodstvom mojstra Vaccarija — 22.00 pogovor v slovenščini — 22.10 koncert pianista Carla Vidussa — 22.45 poročila v slovenščini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31; **v ponedeljek:** mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta 48.

Poizvedovanja

Daljnogled iz biserne matice se je izgubil 10. t. m. iz Tivolija do Zvezde. Najditelj naj ga vrne proti dobri nagradi v kavarni Central, Ljubljana.

Očala sem izgubila v nedeljo zvečer od opere do Tyrševe ceste 17 in vljudno prosim najditelja, da jih odda upravi »Slovenca«.

Novo mesto

Ponovna licitacija gramoza. V pisarni okrajnega cestnega odbora v Novem mestu se bo dne 24. julija ob osmih zjutraj vršila III. javna zmanjševalna dražba za dobavo gramoza za vse pokrajinske ceste, subvencionirane občinske ceste in dovozne ceste k železniškim postajam na teritoriju novomeškega okrajnega cestnega odbora. — Sprejemale se bodo tudi pismene ponudbe.

Ponesrečen kolesar. Že v temi je 46 letni Alojzij Turk, doma iz ajdovške občine, vozil s kolesom skozi Sotesko. Tam je padel s kolesa in na cesti obležal s hudimi poškodbami na rokah in na glavi. Še ponoči so ga odpeljali v bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji, kjer ga sedaj zdravijo.

Iz Goriške pokrajine

— **Najboljše delo,** ki ga boste za nas storili, je, če pridobite »Slovencu« novih naročnikov in kupcev!

Sv. Križ pri Ajdovščini je dobil novega političnega tajnika. Dosedanji politični tajnik v Sv. Križu pri Ajdovščini, g. Dominik Vacca, je odstopil in pride na njegovo mesto Ivan Furlani. Menjava mesta se je izvršila z veliko svečanostjo ob navzočnosti številnih fašističnih odličnikov in vseh strankinih pristašev.

— **Najboljši tednik je »Domoljub«.** Stane za celo leto le 18 Lir.

Tolminski hribi. Pri nas letos, hvala Bogu, še nismo pretrpeli nobenih posebnih vremenskih nezgod. Poljski pridelki kažejo lepo. Sena je tudi dosti in je dobra košnja. Sadja pa ne bomo imeli; ponekod ga ni prav nič. Precej napotja nam delajo hrošči in miši. — Les je drag. Mnogo smo ga že posekali in marsikdo je izropal svoje gozdove, da je greh in bo še kdo zaradi tega jokal. Vendar imamo še vedno nekaj lesa in se kupčija dobro drži. Zlasti za drva in stavbni les je živahno povpraševanje.

Na sadnem trgu v Gorici Kakor smo v svojih poročilih o goriškem sadnem trgu že poročali, je letošnja sadna letina zelo pičla. Cene sadju na goriškem sadnem trgu so zato izredno visoke. Dne 8. julija si v drobni prodaji plačal breskve po 5—6 lir kg, marelice po 9 lir, češnje po 5—6 lir, drobne hruškice po 4 lire, vrtne jagode po 10 lir, gozdne jagode po 14 lir, ribez po 3—4 lire. Seveda je to sadje druge vrste, ker izbor sadja se izvaža v inozemstvo ali v stare pokrajine.

Iz Spodnje Štajerske

Odredba o sklepanju zakonskih zvez na Spodnjem Štajerskem. Izšla je odredba šefa civilne uprave, ki določa, da je za sklepanje zakonskih zveze potrebno predhodno dovoljenje šefa iste uprave. Prošnje za tozadevna dovoljenja s potrebnimi dokumenti obeh zaročencev je treba predložiti pristojnim uradnim županom. Pristojni so uradni župani v kraju, kjer stanuje ženin. V slučajih, kjer bo zaročni par lahko predložil začasno ali končno veljavno izkaznico Štaj. Dom. zveze, bodo uradni župani po naročilu šefa civilne uprave lahko izdajali dovoljenja za sklenitev zakona. Zakoni, ki bi se sklenili na kakršenkoli drugi način — torej tudi samo cerkvena poroka — brez predhodnega dovoljenja, so pravno neveljavni. Odredba je stopila z dnevom razglasitve v veljavo.

Rdeči križ poroča

Na poizvedovalni oddelek je prišlo po kurirju nekaj obvestil. Svojce naprošamo, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22: Bergmann, lastnik tvrdke »Hero«, Dobrila Ivan — Terzič, Doničič Fani, Hovac Zorica, Jovanovič Ljubiša, Kace inž. Karlo, Kozma Poldi, Likar Dušan, Likar dr. Ivo, Mladenovič Ida, Privšek z družino, Rozman Julijana, Seliškar Franc, Šaulič Anica, Šavli Franc, Škarja Magda, Trnovc Jože, Trnovc Štefan, Vidervol Julijana, Vidmar Dušan.

Zaostalo pošto naj dvignejo: Čepeljnik Franjo, Šmartinska 32, Engelsberger V., Devova 13, Ferenčak Bogdana, Beethovnova ul. 2, Jernakov Avramije, Metelkova 5, Šimnic Peter, Železnikarjeva 6, Velnar Malčka, Šišenska 18, Trelec Alojz, Trstenjakova 7. Gospod Lisac Mihael, Vodovodna 50 naj se zglasi v pisarni, da nam da ime svojega voj. ujetnika, da bomo lahko odposlali dopisnico brez imena.

Sprejmemo takoj
8 zidarjev fasaderjev
8 štukaterjev za fasado
Delniška gradbena družba
ing. DUKIĆ & DRUG d. d.
Ljubljana, Bohoričeva ul. 24

Za družino in mladino

Gospodov dan

Gospod je umrl na petek, v soboto je počival v grobu, prvega dne v novem tednu je vstal iz groba in je s svojim vstajenjem dvignil tudi nas v novo življenje. S tem vstajenjem so se novi svetovi odprli ljudem, ki se po veri združijo v enoto z Jezusom Odrešenikom. To so svetovi, ki se ne vidijo, ki pridejo šele ko bo minula varljiva podoba tega sveta; ki so pa večni, neminljivi in nepopisljivi v svoji bogati lepoti.

Prvi dan tedna je tako postal znamenje novega življenja, znamenje upanja, ki je po Jezusu postal Gospodov dan. Dan duše. Dan vere. Dan, ki hrepeni v nadzemske posmrtne višine. Ta dan je, ki je predan nadnaravnému življenju.

Šest dni delamo in se pehamo za to ubogo zemljo in njen grenki kruhek. Tudi tedaj ne pozabimo na Boga in na duhovne vrednote: toda en dan je pridržan odpočitku od sveta, veselju v Bogu, občevanju z Bogom: en dan je ves oddan upanju, ves posvečen verovanju. Ta dan je nedelja, sveta nedelja. Ta dan je praznik, ki bodi prazen dela in truda, poln pa bližine božje, poln upa, ki se nam bliža.

Beden in temen je človek brez nedelje. Človek, kateri si ne privošči dneva, da bi se oddahnil in dvignil pogled od grude in stroja k zvezdam in k Očetu: tak človek je sila žalosten, beden in temen! Podoben je živali, ki tudi nima nedelje, ali, če jo ima, je ne pozna.

Ozrimo se po zgledu. — Doživeli ste kak velik in lep Gospodov dan in vse je bilo v vas praznično: obleka, duša, razpoloženje, vse je bilo slavnostno in polno luči in veselja. Pa ste zagledali kure, ki so prav tako brskale po pesku in iskale bornega živeža kot vsak dan. In ste zagledali uboge čebelice, ki so prav tako delale in se gnale, kot vsak dan. Kajne, da so se vam zasmilile živali, ker nimajo nedelje v svojem koledarju, temveč le dež ali sonce, dan ali noč. Meni so misli uhajale na uboge in ljubljene brate, bolj ali manj rdeče delavce, ki so vsi polni bede na telesu in na duši, ki so brez onstranskih in brez tostranskih prihrankov! Videl sem jih, kako delajo in se ženejo tudi na nedeljo, ker ne doživljajo vere, ker nič ne zaupajo Očetu-Bogu, ker vse pričakujejo le od svojih rok in vse le iz te trde zemske gmote... Zasmilili so se mi bratje, ki nimajo nedelje v koledarju, ki sipljejo le stalno pepel na pepel, ki iz žalosti padajo v le še večjo žalost, samo ker nočejo dvigniti srca in verovati v Boga in v bodoče življenje! Bogu ne verjamejo: zato so tako bedni in grešni! Kakor uboge živali? — Mnogo bolj ubogi od njih! Pomilovanja obenem in graje so vredni!

Lojze Perko: Poletje.

Tvoj vrt bi rad prišel v kuhinjo

Presni sadeži brez sladkorja v steklenicah

Za to je primerna predvsem **rabarbara**, ki jo opereš (ne ostrgaš!), osušiš in razrežeš na kocke. Nato daš kocke v čiste, prežveplane steklenice in jih poliješ s prevreto, mrzlo vodo, da stoji nad rabarbaro. Ko se rabarbara napije vode, zapreš stekleuice neprodušno. **Agras** očistiš, obribaš jagode s snažno krpo, daš v steklenice (kakor rabarbaro) in jih zapreš. Kadar uporabljamo rabarbaro ali agras, takrat šele osladimo. Na ta način se dobro obdržijo tudi **borovnice**. Toda borovnice so boljše kot

dušeno sadje,

ki je spravljeno v steklenicah. V ta namen opereš jagode in jih prebereš. Le suhe, zrele, na vrhu plavajoče borovnične jagode so primerne za to. Streseš jih v emajliran kotliček, daš na ogenj, jih stresaš sem in tja in pustiš, da se v lastnem soku dušijo. Nato jih daš še vrele in vroče v pregrete steklenice. Drug dan daš 1—2 žlici mrzle vode na jagode. Ko so čez nekaj dni povsem osušene, daš spet malo mrzle vode nanje, kar ponoviš 1—2 krat. Tako nastane naraven zamašek, ki ga odstraniš, kadar borovnice rabiš. Majhna krpica na vrhu jih varuje pred muhami.

Ribezove jagode kuhaš 2 kg na ½ l vode; **bezgove jagode** 2 kg na ¾ l vode. Vse to daš še vrelo v pregrete steklenice, ki jih koj neprodušno zapreš.

Dolge zamaške prerežeš podolgem, 2—3 cm je zadosti. Nato jih 10 minut dolgo kuhaš in izplakneš z vrelo vodo. Na situ nad vrelo vodo čakajo nato na uporabo. S tem zabranimo, da ne kaplja voda iz njih v vsebino steklenice. Za neprodušno zaprtje steklenic vzameš pečatni vosek ali raztaljene konce sveč ali pa gosto kašo iz mavca. Važno je, da je s kašo obdan ves konec steklenice po vrhu zamaška.

Če nimaš zamaškov, vzameš čisto vato, ki iz nje napraviš zamaške tako, da jih lahko vzameš iz steklenice, ko je treba. Vsakršno sadje, tudi **češnje** in razčetverjene **češplje** lahko daš na ta način v steklenice s širokim vratom.

Mezga brez sladkorja

Za tako mezgo so najbolj primerna **jabolka, hruške in slive**. Hruške olupiš, jih zribaš in iz četrtine vseh hrušk iztisneš sok, v katerem kuhaš druge, da je gosta kaša. Slivam odvzameš koščice, jih razčetveriš in v lastnem soku zgostiš. Jabolka olupiš, iztrebiš in naribaš. Če imajo premalo soka, daš le toliko vode, da se dno pokrije. To mezgo skuhaš v majhnih količinah, največ 2 kg. Še vrelo daš v pregrete posode in neprodušno zapreš. Dobro je tudi, če pustiš, da se v pečici vrhnja plast osuši in nastane skorjica, ki varuje mezgo, da ne splesni.

Brusnice

prirejamo **brez sladkorja:** Zrele, dobro oprane, na vrhu plavajoče brusnice dušiš v plitvi posodi v lastnem soku, dokler se ne razpočijo. Nato daš še vrelo-vroče v dobro pregrete lončene ali steklene posode. Zavežeš s pergamentom, ki je prepojen s kisom. Če nimaš pergamenta, zadošča tudi svilen papir, ki je namočen v mleku.

Mezga iz rabarbare

nam služi skoraj zmeraj kot dodatek pri sladkih mezgah. Očiščena, neolupljena stebla zmeljemo z mesoreznico in jih skuhamo kot prej omenjeno sadje.

Priljubljeni so tudi drugi sadeži brez sladkorja — kot hruške, češplje, buče —, ki jih osladimo kasneje.

Steriliziramo lahko brez aparata. Vsak velik lonec je za to primeren. Na dno damo vložek iz lesenih deščic ali žice. Tudi krpa je dobra. Kozarci se pri sterilizaciji ne smejo dotikati, zato jih ovijemo s krpami ali s slamo. Če steklenice gledajo čez rob lonca, jih pokrijemo s krpo in pokrijemo lonec s kako globoko skledo.

MARIJI

Ko bi imela največje vrtove,
širne livade in pisane trate,
nežno zelenje in pestre cvetove,
vse bi, Marija, potrgala zate.

In če bi mogla tja k zvezdam v višine,
vse bi, Marija, jih Tebi prinesla,
in če imela bi drage rubine,
Tebi, Devica, bi v dar jih natresla.

In če imela bi pesmi zveneče,
vse bi veselo jih Tebi zapela,
a ko imela zaklade bi sreče,
z vsemi bi Tvoje podnožje oplela.

Pa nimam ničesar, ničesar, o mati,
težko brezdomstvo le in bolečino,
le eno edino še zmorem Ti dati,
svojo ljubezen in pa — domovino.

Pučko Marija.

Jagodova juha. Deni v lonec 2 l vode, ½ l vina in nekaj sladkorja. Ko zavre, dodaj 1½ l soka iztisnjenih rdečih jagod. Premešaj in pusti stati nekaj časa na kraju štedilnika, a vreti ne sme. V skledi zmešaj 2 rumenjaka, 3 žlice sladkorja in sok 1 limone. V to vlivaj juho, a vedno mešaj ter daj z opečenim kruhom na mizo.

Pri morju.

Joj, kako se mi je življenje spremenilo! Nenadoma je od nekod pritekla Zinka v sobo — bumf! — priklonila se mi je in zažgolela:

»Miki! Moj ljubi tovariš — na morje pojdemo!«

Koj sem stekel dol k vratarjevi Kuštravki. Ta je doma nekje od morja in me ima jako rada.

»Ljuba Kuštravka, na morje pojdem! Kaj pa je to ‚morje'?«

»O to je veliko, veliko vode. In povsod vse plava. Morje ponekod valovi, časih šumi, pa hrumi in spet buči. Nobenega reda ne pozna. In v vodi same ribe. Otroci se valjajo po pesku in stopajo psom na šape. A ti si junak. Tebi bodo metali paličice v morje, ti pa jih boš hodil iskat«.

»Prekrasno!«

»Ko pa se boš naveličal, je zraven morja tudi kak gozdič. Tam boš ril po resju in se boš valjal po pesku.«

»Kakšna je ta stvar?«

»Nekašna trava, ki ima lilaste cvetove in diši po terpentinu«.

»Lepo zahvaljena! Daj mi tačko! Kaj naj ti pa prinesem od morja?«

»Veš, kaj? Ukradi kaki punčki kako toplo majico! Moja je že vsa razcefrana.«

»Kuštravka, saj veš, jaz sem pošten. Tega ne bi mogel storiti. A danes imamo goste in ukradel bom z mize čokoladnega zajca«.

»Hvala ti. Zbogom, Miki!«

Odšla je v kot in si ob zavesi obrisala solzne oči. Vse se mi tako dozdeva, da me ima jako rada.

•

O, koliko vode! Pa slana ko slanik! Počemu je tako slana? Saj niso slani niti dež niti potoki, ki se neprestano izlivajo v morje!

Ljudje so napol goli. V odprtine za spodnje roke vtikajo noge. Hvala Bogu, jaz se kopljem brez kostuma. Kaj vse midva z Zinko počenjava v vodi! Jaz lajam na valove, ona pa vame pljuska vodo.

Sprijaznil sem se z otroki, ki so še tako majhni, da me ne morejo klicati »Miki«, ampak mi pravijo samo Mi«. V pesku čepijo in delajo iz peska potice. Nato si jih devajo v usta, da bi jih pojedli. Le zakaj nimajo pameti? Večji otroci me poznajo in kar zmeraj izprašujejo: »Joj, kakšen prekrasen Foks je to? Le čigav je? Zinkin? Včeraj sem opazil, da otroci nimajo repa. No, saj sem si to že mislil...

•

Zdaj pa nekaj o odraslih.

Moški so v belih kostumih. Pol dneva hodijo, pol dneva pa berejo časopise. Pol dneva se kopljejo in pol dneva se slikajo. Plavajo prav daleč na morje in jaz se zmeraj bojim zanje. Kaj, če bi jih ne bilo več nazaj? Potem bi moral jaz...

Kako lepo skačejo s skakalnice! Roke naprej, glavo naravnost — bumf! Prekopicnejo se v ozračju ko ribe, se potopijo v vodo, nato jih ni — a potem se prikažejo na kakšnem drugem koncu.

Tudi jaz sem šel na skakalnico, da bi skočil z nje. Toda — previsoko je! Pa tako globoko! Ves sem se stresel in sem zlezel spet nazaj. Tako je, Miki, vidiš...

Ženske se neprestano preoblačijo. Se slačijo, se oblačijo in spet isto. Ne bi dejal, da se kaj kopljejo. S palcem desne noge preskušajo vodo, nato vzdrhtijo, se malce poškropijo in se uležejo v pesek.

Najvišji užitek jim je fotografiranje. Nekaj deklet je ležalo na pesku. Nad njimi so druge klečale. Nad temi so še druge stale. Temu pravijo: skupina.

Morje časih znori in odide. Kar ni ga. Pravijo, da je to oseka. Nato se spametuje in pride nazaj. To pa je plima. Le zakaj morje to dela?

Nekaj pa tu ni prav z menoj: otroci me zmeraj pitajo s čokolado. Zinka pravi, da bom bolan in se bom preveč zredil. Nato bi moral v kopališče za hujšanje. Mogoče je kje kopališče za Fokse?

Mačk pa tu ni. Niti ene je ni. Še pol mačke ne, še ene četrtine ne. Mogoče jih ljudje pojedo? Vse je mogoče.

Sinoči sem videl tako velikansko luno. Postal sem otožen in sem se začel jokati. A Zinka je rekla, da po deseti uri ni dovoljeno peti! Hotel sem Kuštravki napisati pismo, ali vsaj razglednico. Toda vratarica bi ji bržkone ne izročila pošte. Pa rajši nič.

Lepi in prekrasni
Foks Miki.

Mišek
POŠTNI PILOT

VI.

SKRIVNOST NA NEBU

Nekega dne, ko se je Mišek pripravljal, da bo odletel, mu je dajal Suhec nekaj nasvetov:

»Nikar ne pojdi predaleč,« je rekel. »Pomisli, da je že mnogo letal izginilo — nihče ne ve, kam. In nikar ne vtikaj svojega nosu preblizu repa.«

Medtem ko je še govoril, se je približalo neko letalo in pristalo na letališču.

»Poglej, poglej, kdo je pa zdajle priletel!« je vzkliknil Suhec.

»Ta je pa nor, ko takole divja okoli!« je dejal Mišek.

Toda — bilo je eno od poštnih letal.

Ko sta Mišek in Suhec pritekla k temu letalu, sta dobila že ondi kapitana Zamaška.

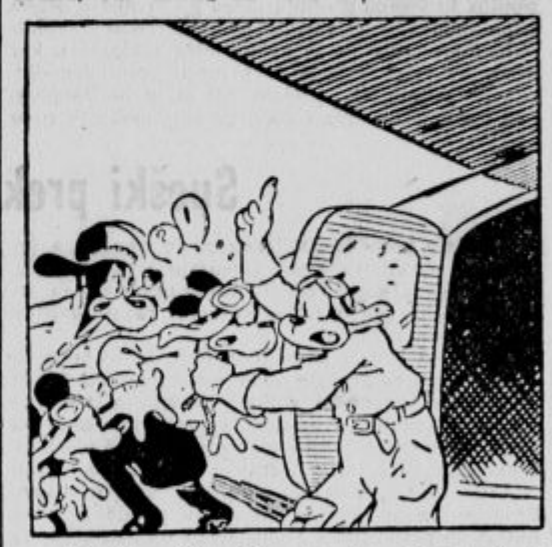

»Kapitan Zamašek,« je komaj spravil iz sebe pilot, »zdaj sem pa iztaknil kraj, kamor izginjajo naša letala. Na lastne oči sem videl.«

»Kaj si pa videl?« ga je osuplo vprašal kapitan.

»Pajčevino,« je odvrnil pilot in s prstom pokazal v nebo. »Velikansko pajčevino. Tako je neizmerna ko kak hudourni oblak in — zasledovala me je!«

Kapitan Zamašek je že mislil, da so se pilotu možgani zmešali in se mu je zasmilil.

»Seveda, seveda, dragi moj,« mu je prijazno odvrnil. »Saj razumem. Počivati boš moral.«

»In pod njo,« je nadaljeval pilot, »je bil velikanski pajek, črn pajek, nemara več ko tri metre širok. Strašno!«

Čez nekaj minut nato je kapitan pozval rešilni avto in je dajal svoja navodila, rekoč:

»Saj veste, v možganih mu je zavrelo« in je medtem že odvedel ubogega pilota proč.

»Mogoče bo kaj resnice na tem, Mišek,« je rekel Suhec, medtem ko je popravljal neki motor. »Ali pa — nemara se mu je res zmešalo. Toda ne pozabimo, da se druga letala niso ne vrnila, niti jih niso nikjer našli ponesrečenih!«

Dve primerni otroški obleki.

Fižolova omaka. Še mlad stročji fižol zreži na rezance in skuhaj v slani vodi. Naredi svetlo prežganje, stresi vanj precejen fižol, zalij z juho, prideni zrezanega zelenega kopra, soli, kisaj, popraj in primešaj nazadnje kisle smetane. Paradižniki zboljšajo okus.

Borovnični liker. 2 l borovnic dobro zmečkaj ter iztisni iz njih sok. Sok precedi, prideni 1 do 1½ l dobrega vinskega žganja, ¾ kg kuhanega shlajenega sladkorja, košček vanilije, 2 žbici in košček cimetove skorje. Imej steklenico s sokom 14 dni na soncu. Sok precedi, steklenico dobro zamaši in shrani na hladnem.

Prav tako napraviš liker iz bezgovih jagod.

Stročjega fižola juha. 1 kg stročjega fižola nareži na rezance ter ga skuhaj v slanem kropu. Dodaj prežganje, zadišavi z majaronom in poprom. Na juho lahko zakuhaš riž ali na kocke zrezan krompir ali kašo

Za sedanji obračun z boljševiki so se Finci dobro pripravili

Finsko ljudstvo, predvsem pa prebivalstvo finskega prestolnega mesta Helsinkija, je ob izbruhu sedanje vojne s Sovjetsko Rusijo prijetno presenečeno ugotovilo, da finska vlada od zadnje katastrofe, ki je zadela finsko državo, ni opustila prav nobene prilike, da se ne bi dobro pripravila za obračun s svojim starim sovražnikom in da ne bi v polni meri storila vsega za varnost prestolniškega prebivalstva pred napadi sovražnega letalstva. Žrtve prvega tedna je pripisati okolnosti, da jih je sovjetsko letalstvo zalotilo bodisi izven mesta ali je pa nanje streljalo na ulici ter se niso mogle pravočasno poskriti v varna zaklonišča.

Ko so se sovjetski letalci 30. novembra 1939. leta pojavili nad Helsinkijem, za varnost civilnega prebivalstva ni bilo prav nič preskrbljeno. Današnja slika finske prestolnice v tem pogledu nudi čisto drugačno sliko. Mesto je ostalo na zunaj staro lepo in čisto finsko mesto. Nobenih posebnih sprememb ni. Toda v podzemlju je nastala prava revolucija. In čeprav bi se danes sovjetskim letalcem tudi posrečilo zgornje mesto popolnoma zravnati z zemljo, bi večina prestolniškega prebivalstva ostala nepoškodovana v varnih podzemeljskih zakloniščih. Neprestano pa še delajo nova zaklonišča, ker nihče ne ve, kaj bodo še prinesli vojni dogodki. Glavno zaklonišče je dolgo 900 m in je izkopano pod ogromno granitno skalo 22 m globoko. V rovu je vodovod, električna razsvetljava, ventilacija in vse druge potrebne naprave. Prav tako so posebni varni rovi za centralo za varnost pred letalskimi napadi, telefonsko in brzojavno centralo. Na različnih krajih so globoko pod zemljo popolnoma na varnem podzemeljske bolnišnice, v katerih lahko izvršujejo najtežje operacije pri bombardiranju zgornjega dela mesta z bombami najtežjega kalibra in zdravniki in bolniki bombardiranja niti ne občutijo. V podzemlju so za prebivalstvo pripravljeni tudi prostrani prostori za prenočevanje, za prehrano in vse ostalo. Glede dovajanja električnega toka, ki ga potrebujejo za razsvetljavo in kuho ter za ostale potrebe, podzemeljski Helsinki ni prav nič navezan na zunanje mesto, ker ima svojo elektrarno, svoje naprave za čiščenje vseh rovov in za dovajanje svežega zraka in vode.

Tako je poskrbela za varnost svojega civilnega prebivalstva vlada, ki se v svojem globokem pojmovanju socialnega čuta zaveda vse odgovornosti, ki jo nosi za usodo ljudstva in države v borbi za lepšo bodočnost. Moderna zaklonišča niso samo privilegij bogatejših slojev, temveč so določena za vse prebivalstvo brez razlike stanu in položaja, ki ga kdo zavzema v javnem življenju. Za reveže je pa še posebej poskrbljeno, tako da se vsi zavedajo, da domovina nikdar ne zanemarja svojih zvestih sinov in hčera.

Sueški prekop v davnini

Zadnja poročila italijanskega in nemškega vrhovnega poveljstva zopet omenjajo težke letalske napade združenega letalstva na to prevažno angleško prehodno pot in težke poškodbe raznih naprav na Sueškem prekopu.

V zvezi s temi poročili in boji, ki se bodo še prav gotovo odigravali za to važno morsko pot iz Sredozemskega morja v Rdeče morje in dalje na Vzhod, je zanimiva zgodovina prvih poskusov za vpostavitev zveze Sredozemskega z Rdečim morjem. Dotedanje štiri važne trgovske poti, ki so vodile iz Azije v Evropo, so bile vse predolge in predrage. Prva je šla iz Perzijskega zaliva po dolini reke Evfrat do pristanišč v Siriji, druga od Samarkanda preko Kaspijskega morja do Črnega morja, tretja od Rdečega morja do Egipta in končno četrta preko Sueške doline. Misel, zgraditi na tem mestu prekop med Sredozemskim in Rdečim morjem, je bila čisto naravna.

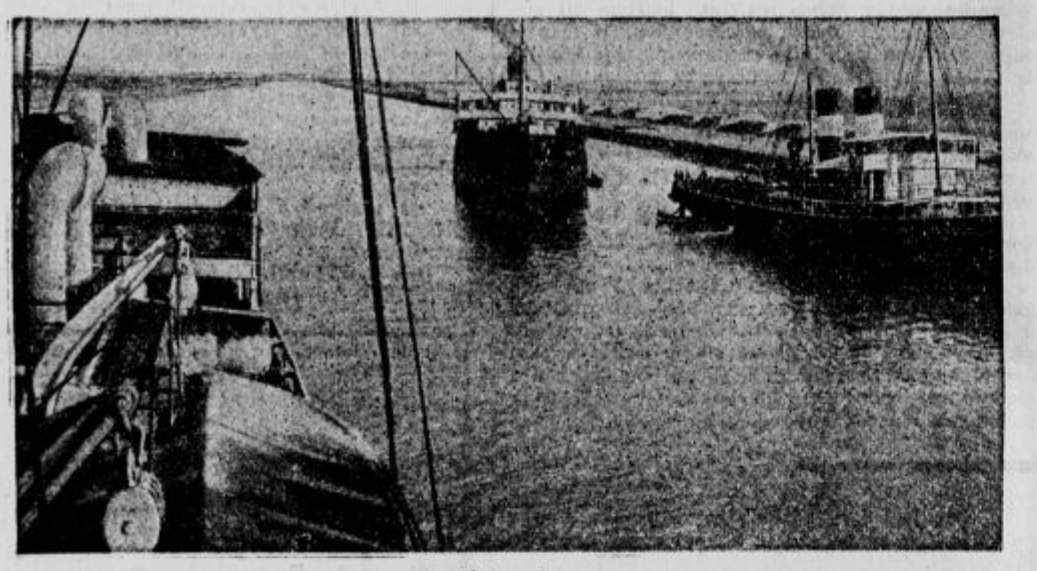

Sueški prekop.

Zaradi različne vodne višine se pa stari Egipčani niso upali zgraditi prekopa na tem mestu, temveč so ga skopali od vzhodne meje reke Nila do Sueškega zaliva. To vodno pot so začeli graditi 1500 let pr. Kr. rojstvom, dokončal jo je pa Ramzes II., najmogočnejši vladar tedanje dobe, l. 1350. Ta vladar, ki se je proslavil z neštetimi vojnami in ki si je med drugim podvrgel tudi Abesinijo, je imel v načrtu zgraditev vse polno velikih objektov ter je med drugim postavil tudi velikanske vodne naprave za namakanje dežele. Za vsa ta dela je uporabljal vojne ujetnike. Zato se tudi ni ustrašil ogromnih del, ki so bila združena z dovršitvijo prekopa. Nova vodna pot se je pričela severno od mesta Babultis v eni od Nilovih delt, od tod je šla skozi Vadi Tumulat skozi deželo Izraelcev do jezera Timsah in dalje proti jugu. Do Rdečega morja pa Ramzes II. le ni prišel. Pred Sueškim zalivom so namreč Slana jezera, katerih gladina je še danes 7 in pol metra nižja od gladine Sredozemskega morja. Zato Ramzes II. tudi ni hotel dokončati svojega dela, ker se je bal poplave. Geometri so mu tudi zračunali, da je Rdeče morje višje od Nila. Tako je ostalo delo nedovršeno in ga je sčasoma zasul pesek.

Približno 900 let pozneje je v drugič skušal uresničiti načrt zveze Sredozemskega z Rdečim morjem ustanovitelj mogočne trgovske in vojne mornarice Neho, ki je hotel na Egipt privezati vso arabsko trgovino ter ga dvigniti do središča svetovne trgovine. V dosego tega cilja je najel izvrstne feničanske pomorščake, ki so objadrali Afriko. Zvezo z Rdečim morjem je hotel za vsako ceno uresničiti. Zato so s peskom zasuti Ramzesov prekop očistili in ga podaljšali do Slanih jezer. Ko pa je pri teh napornih delih pomrlo okoli 120.000 vojnih ujetnikov in so tudi razna proročanstva svarila, da bo prekop služil samo sovražnikom domovine, je Neho naročil ustavitev del. Iz istih razlogov sta obnovitev prekopa mnogo stoletij pozneje prepovedala tudi kalifa Omar in Rašid.

Končno zvezo Sredozemskega morja z Rdečim morjem preko Nila so dosegli leta 522. pr. Kr. To zaslugo ima perzijski kralj Darij Histaspis, ki je poleg drugih držav zasedel tudi Egipt. Prekop opisuje v svojih delih tudi Herodot, ki si ga je sam 60 let po njegovi dovršitvi tudi ogledal. Herodot pravi, da je bil prekop dolg 180 km, širok 45 m, globok pa 5 in pol metra. (Današnji Sueški prekop je dolg 167 km, širok 80—100 m, globok pa 12 do 13 m.) Vožnja po njem je trajala 4 dni. Na njem sta se prav lahko srečali dve troveslači. Čeprav je imel prekop dosti ovinkov, so lahko po njem plule tudi vojne ladje. Zgrajen je bil zelo dobro. Strma obrežja so bila podzidana s kvadri in podprta z nasipi. Darijev prekop je bil v prometu dalje časa. Blizu Slanih jezer si je veliki kralj dal postaviti tudi spomenik katerega granitni kamni s klinopisom in poslikanimi stebri so ohranjeni še danes.

Ptolomej Filadefus, pod katerim se je Egipt zopet povzpel zelo visoko, je prišel na novo misel ter njegov načrt spominja na današnji Sueški prekop. Živahen trgovski promet s sosednjo somalijsko obalo je namreč zahteval krajše zveze. Njegov prekop z raznimi zapornimi napravami se je odcepil v bližini Facuse od Nila, vodil dalje v obe Peluzijski jezeri, vezal nato Balško jezero s Slanimi jezeri in je v svojem zadnjem delu presekal Sueško pokrajino. Znano je, da se je po bitki pri Akciju posrečilo egiptovski kraljici Kleopatri zbežati z delom svojega ladjevja po tem prekopu.

Ptolomejev kanal je počasi propadal. Znova ga je dal popraviti rimski cesar Trajan ter se je ohranil do tretjega stoletja po Kristusu. V sedmem stoletju so ga zopet uporabljali Arabci, leta 767. ga je pa iz vojaških razlogov razrušil kalif Almansor.

Današnji Sueški prekop, ki v nasprotju s starim nima podzidanih brežin, teče deloma po starem Ptolomejevem prekopu, ki veže Slana jezera z Menzaleškim jezerom.

Zahvala

Podpisana Angela Arko se najiskreneje zahvaljujem lastništvu „Slovenca" za

nezgodno podporo v znesku 3.800 Lir

ki mi je bila izplačana kljub sedanjim izrednim razmeram ob priliki smrtne nesreče mojega moža Arko Antona, elektromonterja, ki ga je pri delu ob Savi doletela nesreča in prezgodnja smrt. • „Slovenčeva" podpora me je v tej nesreči in stiski rešila vsaj prvih gmotnih skrbi, vsled česar se čutim dolžno, da se še enkrat prav lepo zahvalim in „Slovenca" vsakomur najtopleje priporočam, zlasti pa da v redu v naprej redno plačuje naročnino, ker si s tem varuje tako lepo socialno podporo.

Z odličnim spoštovanjem

Angela Arko

Plačujte naročnino „Slovenca" v naprej! Obvarujete si tako lepo socialno podporo, ki je v nesreči, zlasti v današnjem času, močna pomoč!

Zlata kletka

Tako ne imenujejo samo res zlate kletke, ki jo ima morda kak bogataš za svoje tičke, temveč tudi francoski otok Reunion v Indijskem oceanu. Otok je dobil ta svoj priimek, ko so na njem zaprli prejšnjo kraljico Madagaskarja Ranavalono. Na otoku pa tudi še danes žive ujetniki visokega rodu kot kneževi talci. Med njimi je tudi naslednik kralja Tahitija. Neka kneginja je po svojem prihodu iz Indokine na otok, prestopila v katolicizem in stopila v samostan. Iz severne Afrike je tu tudi prejšnji sultan Said Ali, ki se je na videz prikazoval za velikega francoskega prijatelja, v resnici je pa njihovim kolonizacijskim oblastem delal velike preglavice. Za to je zvedelo vojaško poveljstvo ter je sultana povabilo na ogled velike vojne ladje. Ko je ladja zapustila pristanišče in so visokemu gostu pokazali vse lepote vožnje po morju, sultan še vedno ni vedel, da je ujetnik francoskih vojaških oblasti. Tega se je zavedel šele potem, ko so ga izkrcali na omenjenem otoku, kjer so ga imenovali celo za viteza legije časti. Kljub tej časti pa otoka še danes ne sme zapustiti ter se je kot ostareli gospod že pomiril z usodo ujetnika v »zlati kletki«. Na tem otoku je še vedno interniran tudi znani Abd-El-Krim, ki je bil svoj čas strah in trepet vseh Francozov v Maroku. Ta je s seboj odpeljal tudi nekoliko svojih žena in dvoje otrok. Od tedaj pa do danes se je njegova družina povečala na 30 članov. Druga visoka in svetla osebnost tega otoka je tudi prejšnji anamski cesar, ki je zaslovel po svojih pustolovskih romanih. Ta se najboljše počuti in piše svoje pustolovske romane še dalje. Nekatere so prevedli tudi v francoščino.

Vihar se v raznih deželah različno imenuje. V tropskih deželah je **ciklon**; na Kitajskem **tajfun**; v Zah. Indiji in Srednji Ameriki se imenuje **uragan**, a **tornado** je špansko ime.

ČETRTI GOST

24

Roman.

»V redu, gospod doktor,« je dejal sir Stanley. »Prav zares, da ta vaš načrt ni prazen in nemara vam bom pri tem še kako v pomoč.«

»Ali bi tudi vi sodelovali pri tem?« se je oglasil spet Sanders.

»To baš ne,« je dostojanstveno odvrnil Merrywall. »A jaz vendarle tudi nekaj pomenim na tem svetu? Jaz sem ugledna osebnost, dragi moj, ako vam to slučajno še ni znano! To bi bila lepa godlja, če bi se razvedelo, da se plazim skrivši v tuja stanovanja! Pa še ponoči!«

Namignil je na skrivaj Sandersu in dodal:

»Storil bi pa lahko kako malenkost, na primer to, da preprečim, da bi bila gospa nocoj doma. A kako sploh menite to zadevo izvesti?«

»No — pač tako — tako, kot se sploh to izvede,« je oklevaje izjavil Sanders.

»Tako, tako... Hm, reči moram pa, da sem neznansko radoveden in da komaj čakam, kaj boste našli tam. Če bi slučajno ondi našli mene kot duhá, pa se nikari ne začudite! Eno vam pa rečem: če vam ne bo uspela ta reč, nikari ne pričakujte nobene pomoči od mene! Jaz nisem prav nič v zvezi s temi rečmi! Sploh vas niti ne poznam ne! Saj razumete, kaj vam hočem s tem povedati? To, da vam natančno razložim, kako je treba to stvar izvršiti...«

Deseto poglavje

Negašeno apno in fosfor

Precej kasno zvečer istega dne je Sanders odšel po Murcijo v njeno hišo. Sanders, ki je bil sicer tako miren človek, je zdaj kar žarel v nekakšni gorečnosti. To občutje je bilo tudi posledica nekih kriminalnih klasičnih spisov, ki jih je bil popoldne prebiral, in ki ni v njih našel samo dragocenih nasvetov za svoj načrt, marveč tudi odgovor na najvažnejše točke v zadevi Heyevega umora.

Ta poglavja je prav tako z vnemo predelal, kakor se je zmeraj poglobil v svoje delo za institut. Potem je poslal slugo v institut za sodno medicino, naj mu prinese neke reči, katere je imel zdaj v svojem žepu.

Hiša v Harley Streetu, kjer so stanovali vsi zaupni zdravniki, ki jim je bilo kaj za čast stanu, je bila prav tako dostojanstvena in resna, kakršen je bil sir Dennis Blystone. A čim je Sanders vstopil v hišo, je zapazil, da je v hiši mučno ozračje. Sir Dennis, katerega je Sanders čakal v predsobi, je bil videti kakor človek, ki mu je žena pravkar očitala nezvestobo.

Kmalu nato je prišla Murcia in si je natikala rokavice.

Sir Dennis je vprašujoče pogledal svojo hčer:

»Ali pojdeš še tako pozno ven?«

»Ne morem nič za to,« je ona odvrnila. »Nadzornik Sanders je prišel pome, da me odvede na zaslišavanje na Scotland Yardu.«

Sir Dennis, ki je bil videl Sandersa pri Sinclairovi v Mastersovi družbi, ni imel povoda, da bi ne bil verjel tem besedam.

Koj za Murcio pa se je pojavila v predsobi neka visoka, odlična gospa sivkastih las in lepega obraza. Po očeh ji je bilo videti, da se je bila jokala.

»To je strašno!« je razburjeno vzkliknila. »Kaj pa naj tak otrok vé o tej strašni aferi! Gospod, saj vendar ne boste Murcie kar zdajle v noč odvedli na policijo?«

Sanders se je nalahno priklonil in je odgovoril z uradnim glasom:

»Žal mi je, gospa, toda ukaz je ukaz!«

»Seveda, mama, le zakaj se razburjaš?« je pomirljivo dejala Murcia. »Nikari se ne jokaj! — Pripravljena sem, gospod nadzornik!«

Toda gospa Blystoneova se ni dala tako brž pomiriti.

»Dennis, ali ti je to res vseeno? Tak vendar kaj ukreni! Ali bi ne bilo nujno potrebno, da greš z njo?«

»Toda, draga Judita, saj vendar veš...,« je zajecljal sir Dennis.

»Moj Bog!« je razburjeno vzkliknila gospa, »ali nas nisi že zadosti osramotil? In zdaj še dovoliš, da odvedejo tvojo hčer kot kakega zločinca na Scotland Yard? Nemara misliš, da ni sramotno, če odvedejo tvojo hčer, ko so že itak odvedli tvojo prijateljico! Bržkone bo ondi kak novinar in jutri bo Murcijina slika v vseh listih. Jaz nikakor ne dovolim...«

»Jako mi je žal, gospa,« jo je prekinil Sanders, »toda jaz moram izvršiti ukaz. Gospodična prosim vas, da greste z menoj... Zunaj je moj voz.«

Murcia si tega ni dala dvakrat reči, saj je bila bržkone že sita teh večnih sporov in prepirov v domači hiši.

»Se morava najprej še malo okrog voziti,« je dejal Sanders, ko sta oba sedla v avto. »Točno opolnoči se morava sniti s sirom Stanleyem na vrtu gospe Sinclairove in ne smeva prej z mesta, dokler se ne bo pojavil on. Torej so Sinclairovo odvedli v Scotland Yard! To je brez dvoma povzročil sir Stanley, zato si bomo mogli nemoteno ogledati njeno hišo.«

»Jako fin človek je ta možakar,« je rekla Murcia. »Ali ste še teh misli, da se boste kakor vlomilec prikradli v hišo?«

»Seveda! S seboj pa imam nekaj stvari, ki se vam bodo jako čudne zazdele.«

Pogledal jo je in je bil prepričan, da mu Murcia popolnoma zaupa, na kar je bil silno ponosen. Zazdelo se mu je, ko da ga je prešinila nekakšna prijetna, blažena omotica. Brez dvoma tega nista povzročili oni dve šilci, ki ju je pred odhodom izpil. Zakaj ta omotica je bila polna blažene sreče, ki se je med vožnjo skozi tiho noč zmeraj bolj večala.

Bilo je že skoraj polnoči, ko je pomagal dekletu poleg sebe iz avta. V hiši gospe Sinclairove je bilo vse temno. Tudi obe sosednji hiši nista imeli luči. Mala vila je v slabotni razsvetljavi obcestne svetilke bila še bolj ko podnevi podobna hišici za lutke. Iz vrta je vstajalo sveže dehtenje zelenja in cvetja. Zarotnika sta polagoma dospela k nizki kamnitni ograji vrta.

»Tako, zdaj pa,« je zašepetal Sanders. »Ali ste kaj junaški, gospodična?«

Pokimala je, a koj je vzdrhtela in zaječala.

»Moj Bog, kaj pa imate na rokah?« je vzkliknila s pridušenim glasom.

»Gumijaste rokavice... Pst!«

»Kaj pa je to?« je ječaje zašepetala Murcia. »Nekaj me drži, da ne morem naprej!«

»Lep začetek!« je pomislil Sanders, nato je dejal:

»Prst! To je papir z lepilom za lov na muhe!«

»Papir za muhe! Ali ste znoreli?«

Ta strašna reč se je zdaj prilepila tudi na Sandersove rokavice. Slednjič se mu posreči osvoboditi se, toda vprav tedaj se nenadoma prikaže pred njim velikanski stražnik. Ni treba, da bi pravili, kako se je Sanders neznansko prestrašil. Ta zastopnik »očesa postave« mu prav zdaj zares ni bil dobrodošel. Vendar ni izgubil prisebnosti.

»Dober večer,« pozdravi Sanders policijskega stražnika in spravi lepak za muhe v žep.

»...ber večer,« odgovori stražni. »Ali mogoče veste, kdo stanuje v tej hiši?«

To je bil usodni trenutek tega večera. Če bi zdaj kaj nepravilnega storil, bi se pustolovščina končala prej, preden bi se sploh začela. Zato je bila zdaj drzna tveganost na mestu.

»Vi niste še dolgo v službi v tem kraju?« ga vpraša Sanders.

»Ne. Vprav ta teden so me premestili semkaj,« mu je odgovoril stražnik.

»To sem si koj mislil,« je dejal Sanders in vzel ključ iz žepa. »Tu stanujem jaz... in moja žena. A zakaj pa vprašate?«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Iščejo:

Mizarski pomočnik
išče službo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9698. (a

17 letna deklica
išče službo, najraje v Ljubljani, kot pomoč gospodinji Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9683.

Dekle
išče službo k večjemu posestniku na deželi. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. »12.450« — 9697.

Laborant
z dovršenimi 4. razredi vojne kemične šole in triletno prakso v laboratoriju za živilsko in tekstilno kemijo, išče temu primerno službo. - Naslov v upravi »Slov.« pod 9736.

Mizarski pomočnik
išče zaposlitev v kakršni koli delavnici, če le mogoče s hrano in stanovanjem v hiši. Zorko Filipič, Mozelj, okraj Kočevje.

Boljše dekle
zanesljivo, ima večletno prakso kot sobarica in po pomožnosti v kuhinji, želi iti brezplačno v prakso v večjo kuhinjo. Naslov v upravi »Slov.« št. 9774.

Prodajalka
poštena, dobro vpeljana v trgovini z mešanim blagom, zmožna samostojnega vodstva trgovine in pisarniškega dela, z večletno prakso na deželi, želi primerno mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9807. (a

Vajenci

Krojaškega vajenca
sprejme Tomšič Daniel, krojač, Zg. Šiška, Vodnikova 108, Ljubljana.

Učenca
sprejmemo v trgovino. - Pismene ponudbe na Julio Meini, Ljubljana, Tyrševa cesta 2.

Vajenca
za soboslikarsko in pleskarsko obrt sprejmem. Majhenič Joško, Zaloška cesta 7. (v

Vajenko
sprejmem. Modni salon za damske klobuke Stegnar Ivanka, Stritarjeva ulica 9. (v

Kovaški vajenec
z dve leti učne dobe in z dvema razredoma obrtne šole gre k mojstru, kjer bi imel hrano in nekaj plače. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9685. (v

Kolesa

Moško kolo
skoraj novo, prodam. Cena 800 lir. Povšetova ulica št. 82.

Moško kolo
popolnoma novo, prvovrstne znamke, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9710.

Moško kolo
in šivalni stroj ugodno proda trgovina »Ogled«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo. (i

Objave

Avviso!
Nella trattoria tutta rinovata troverete a bere ottimi scelti vini ecc. — Cucina, a quanto possibile, ottima. Invitati da Cantina di sotto castello, Mestni trg 13.

Naznanilo!
V novopreurejeni gostilni se točijo najboljša izbrana vina itd. Kuhinja postreže po sedanjih dobavah. — Vabi Podgrajska klet, Mestni trg 13.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Pouk

Oblastv. koncesionirana
šoferska šola
za poklicne šoferje in amaterje
I. Gaberšček
bivši komisar za šoferske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon štev. 28-28

Denar

Vojno škodo
kakor tudi investicijsko posojilo, ki je pri banki položeno, kupimo. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. (d

Udeležba kapitala
pr' večji strojni opekarni, elektr. pogon, za rejo 500—2000 ovac, za rejo hrvatskih prašičev s pašo, eksploatacijo rud, santinober itd., eksploatacijo kamnoloma, apna ob tiru, mlekarne 2001 dnevne ponudbe mleka, žage in lesne trgovine, hrast, javor, smreka, trgovine s konji, ugodni nakup ekonomije 170 oralov — se event. proda. Podjetja se ev. prodajo. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Udeležba kapitala« št 9667.

Pohištvo

Moderno spalnico
v orehovi koreninI, politirano, proda mizarstvo Ličen, Ljubljana, Šeliška št. 5. (š

Kompletne spalnice
tudi posamezne kose, kolesa, šivalne stroje, otroške vozičke in drugo sijajno prodaste Novi trgovini »Ogled«, Mestni trg št. 3, vhod skozi vežo.

Kupimo
VSAKOVRSTNO
ZLATO
SREBRO · PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Vsako količino medu
kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Med« št. 9329. (k

Kolovrat
kupim in iščem predico za presti volno. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Kolovrat« št. 9670. (k

Pozor!
Zimnate modroce boljše in tudi zelo slabo ohranjene kupim vsako množino. Hitre ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod »Redka prilika« 9769.

Mizarsko orodje
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Orodje« št. 9798.

Stroji

Prodamo
malo rabljen čevljarski levoročni stroj, Flahšteperco in pisalni stroj »Transporttabel«. Ogleda se lahko pri tvrdki Ivan Jax in sin, Tyrševa c. 36.

Les

Jelovih desk
18, 24, 28, 38 in 48 mm ter tesanih tramov franko vagon nakladalna postaja kupujemo vsako količino proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Prosimo cenj. ponudbe na naslov »Lesex«, Artur Sachs, lesna eksportna trgovina, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Službe

Dobe:

Pisarniško moč
vešča nemščine in italijanščine v govoru in pisavi, korespondence in knjigovodstva ter strojepisja, po možnosti stenografije, sprejme gozdno veleposestvo. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pisarniška moč« 9676.

Ogljarja
dobrega, z enim pomočnikom, za bližnjo Dolenjsko, sprejmem takoj. — Zajc Lojze, Ljubljana, Gledališka 7.

Dekle
z dežele, pridno in pošteno, za vsa hišna dela, išče 4 članska družina. Obširno ponudbo na upr. »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 9716. (b

Dekle
začetnico, z dežele, za vsa hišna dela, sprejmem takoj. Rems, Vogelna ul. št. 5.

Natakarica
vešča italijanščine, zmožna majhne kavcije, dobi službo. Mestni trg št. 13.

Hlapca
pridnega, ki ima veselje do kmečkega dela, sprejme takoj proti dobri plači Jerinc, Ljubljana, Draveljska ulica 27.

Hlapca
pridnega, ki želi biti pri konjih, starega 20—30 let, po možnosti neporočenega, vzamem takoj v službo. Plača po dogovoru. Prijava na naslov: Zdravič, Dolga vas, p. Kočevje

Upokojenca orožnika
iščem za na pristavo v Mestnem logu. Černe, Dalmatinova 15. (b

Dekle
pridno, pošteno, vešče kuhanja, pranja ter gospodinjstva sprejme takoj manjša družina. Majlerič, Gnidovčeva c. 5.

Zastopnike
za tri prav dobre predmete takoj sprejme Lindič, Ljubljana, Dalmatinova 5. (b

Kuharico
perfektno, zdravo, snažno, staro do 40 let, sprejme boljša hiša v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb na upr. »Slov.« pod »Dobra plača nastop čimprej« 9797.

Prodajalko
z dežele za trgovino z mešanim blagom v Ljubljani, samo s popolnim znanjem samostojno voditi trgovino — iščem. Stanovanje z vso oskrbo pri delodajalcu. Pismene ponudbe z označbo višine plače in priporočilom je poslati na upr. »Slov.« pod »Poštena« št. 9806.

Razno

Avtoprevoze
selitve, kolodvorske vagonske pošiljke — vam takoj opravi prevoznik »JAKOMIN«, Tyrševa c. št. 29-III (Gospodarska zveza).

Lesene podplate
gibljive in upognjene za sandale in čevlje izdeluje prva ljubljanska specialna delavnica za lesene podplate, Cesta 29. okt. št. 16. (r

Glasba

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS
LJUBLJANA
TYRŠEVA C. 35
ZAHTEVAJTE CENIK

Prodamo

Lepe cvetoče oleandre
prodam. Čerin, Ježica 52.

Kopalno bano in peč
prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9745.

Otroško posteljico
lepo, prodam. Naslov v upr. »Slovenca« št. 9803.

Ajdo
črno, za seme, odstopim. Tomačevo 17. (1

Prodam
nov šivalni stroj in nekaj ženskih in moških koles. Fantini, mehanična delavnica, Celovška cesta št. 42, dvorišče. (1

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9718. (1

Športni voziček
dobro ohranjen - poceni prodam. Vida Olga, Kodeljevo, Adamič-Lundrova ulica 13 (za Mladinskim domom).

Bukovega oglja
2 vagona po 10 ton, fko. vagon Radohova vas — Dolenjsko, prodam. Vreče dobavi kupec. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Bukovo oglje« št. 9714.

6 delno novo kletko
za zajce, točilno mizo in dvokrilna vrata, prodam. Karunova ulica 20.

Otroške vozičke
izredno dobro plača sedaj za časa sezije Nova trgovina »Ogled«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo.

Šivalne stroje in kolesa
še vedno prodaja po nizki ceni Triglav, Resljeva cesta 16.

Pisalni stroj s kovčegom
prvovrstne znamke, še popolnoma nov, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9784. (1

Zapravljivček
nov, naprodaj. Vprašati v pivovarni Union, Celovška cesta. (1

Zdravniške instrumente
za splošno prakso, zobozdravništvo, venerologijo, otolaringinblogijo, aparat za pneumotoraks, orodje za seciranje, Röntgen, diathermija, solux, višinsko sonce in drugo ter opremo za ordinacijo in čakalnico prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9805. (1

Živali

Kravo s teličkom
dobro mlekarico, prodam. Dobrunje 51.

Belo kozo
dobro mlekarico, prodam po ugodni ceni. Vrhovci št. 17, pri Viču. (j

Poizvedbe

za živali:

Iščem kobilo
črnega prama, mera centimetrov 157/174, žig 2318. Janša Anton, Lesno brdo, p. Horjul. (1

Vem za kobilo
črnkasto mokro fukso, žig 539, na čelu dolga bela lisa, zadnji nogi v bielju beli in sklenjeni podkvi na sprednjih nogah, visoka 159 cm, stara 9 let, dolg rep. Špedicija Turk, Ljubljana. (1

Konj
pram, brez žiga na kopitu, v grivo vpleteno številko 7, srednje starosti, se dobi v vasi Češnjice št. 2, občina Št. Peter pri Novem mestu. (1

Moj konj
lisec, ki je bil 14. marca oddan v artilerijski kasarni, z žigom 2369, rojstno leto 1933, 160-180 širine in višine, se še do danes ni vrnil. - Prosim onega, kateremu je o tem kaj znano, da proti dobri nagradi sporoči na naslov: Zdravič, Dolga vas, p. Kočevje.

Marmette - Mattonelle in cemento - Piastrelle ceramiche da rivestimento di pareti - Lavori in pietre artificiali - Lavori in cemento - Cemento bianco

Terrazzo plošče - Cementne plošče - Keramične plošče za stensko oblogo - Izdelki iz umetnega kamna - Cementni izdelki - Beli cement

-ALPEKO-

Società Industriale-Costruzioni a g. l., Lubiana
Gradbeno-industrijska družba z o. z., Ljubljana

Posestva

Hiše, parcele naprodaj
Trinadstropna hiša, urejena za pisarne, v strogem centru — dvonadstropna hiša s trgovskimi lokali — enonadstropna hiša s trgovskimi lokali — enonadstropna hiša z gostilno — visokopritličnа hiša.

Parcele
oddam v raznih delih mesta in v okolici.

Kupimo
posestvo na Dolenjskem, vsakovrstno nepremičnino kjerkoli. — Zajec Andrej, realitetna pisarna, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 10, tel. 35-64.

Posestvo
manjše ali večje, vzame takoj v najem poštena kmečka družina brez očeta. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dela željna« št. 9661.

Kmečko posestvo
za rejo 4 glav živine, njive in nekaj gozda, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 9696.

Žago na vodni pogon
z velikim skladiščem, ob Krki na Dolenjskem, prodam. Odlične prometne zveze. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Izredna prilika« št. 9744.

Lepo parcelo
z enostanovanjsko hišo, v bližini cerkve sv. Jožefa, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 9747.

Majhno posestvo
na deželi kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Sreča« 9767. (p

Lepa hiša
ob glavni cesti Šiške, 6 stanovanjska, gostilna, lep vrt, ugodno naprodaj zaradi družinskih razmer. Ne zamudite izredne prilike. Rudolf Zore, Gledališka ul. 12, Ljubljana.

Majhno posestvo
prodam na Dolenjskem. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »90.000« št. 9791. (p

Novo hišo ali vilo
v mestu ali najbližji okolici, do 600.000 din, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Vila« 9802.

Denar naložite najbolje
ako kupite travnik ali njivo na prometnem kraju, lepa lega. Poizve se pri Franc Berlič, posestnik, Ljubljana, Dravlje, Koroška cesta. (d

1—2 stanovanjsko vilo
z vrtom, v severnem delu Ljubljane, kupim. Posredovalci izključeni. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Plačam takoj« 9788.

U najem

Oddajo:

Lokal
oddam za avgust. Češnovar, Stari trg 16/II. (n

Lokal in skladišče
za poljubno stroko oddam na prometni ulici. Ogledati si od 13—14. Breg 2. (n

Skladišče
svetlo, suho, ognja varno, oddam v najem. — Železen štedilnik in skoraj nov platnen dežnik za stojnico prodam po ugodni ceni. Kopač Jernej, Celovška c. 14/II.

Stanovanja

Iščejo:

Stanovanje
dvo ali trisobno, s kopalnico in vsemi pritiklinami, po možnosti tudi malo vrta, iščem v mestu ali bližnji okolici. Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trisobno stanovanje« št. 9616.

Stanovanje
eno ali dvosobno, z vsemi pritiklinami, v mestu ali bližnji okolici, iščem. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Stanovanje« 9713.

Dvosobno stanovanje
s pritiklinami iščem za 1. september. (Dve osebi: mati in hči.) Naslov v upravi »Slov.« pod 9688.

Enosobno stanovanje
ali pa vsaj prazno sobo, išče mlad zakonski par brez otrok s 1. avgustom. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Točen plačnik« 9724.

Dvosobno stanovanje
s kuhinjo in kopalnico, v bližnji okolici ali v centru, išče zakonski par, ki je ves dan odsoten. Plačam vedno po tri mesece naprej. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Točen in miren« št. 9730.

Enosobno stanovanje
s pritiklinami išče za takoj ali pozneje državna uradnica. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Zračno stanovanje« 9773.

Sobe

Iščejo:

Sobo
sončno, zdravo, pri mirnih katoliških ljudeh — išče samski uradnik. Ponudbe, opis sobe, opreme in mesečnine poslati v upravo »Sl.« pod »Ugodno« št. 9750.

Oddajo:

Lepo, zračno sobo
oddam gospodu s 1. avgustom. Moste, Ribniška 16.

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in kopalnico oddam takoj. Predjamska 25/I., Rožna dolina. (s

Lepo opremljeno sobo
veliko, z eno posteljo, oddam v bližini kolodvora. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9740.

Avto-motor

Motor
znamke N. S. U., model 1940, dobro ohranjen — prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9709. (1

Motor NSU 350 ccm
skoraj nov, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9743.

Oblačila

Nekaj starih oblek
dobro ohranjenih prodam po nizki ceni. Ljubljana, Barvarska steza št. 5-I.

Kurivo

Suhe parketne odpadke
drva, premog, ima na zalogi Vertačnik Fr., Jenkova 7. Telefon 20-16.

Vedno praktičen.

Ona: Kaj imaš rajši, sonce ali mesec?
On: Vsekakor mesec.
Ona: Zakaj?
On: Plačo prejmem vsak mesec, po soncu pa še nisem ničesar prejel.

Mamica in sinček.

Janezek: Mama, ko smo šli danes iz šole domov, se je en fantek zataknil za žebelj in si raztrgal hlače. Vsi drugi otroci so se mu smejali, samo jaz se nisem mogel.
Mama: To je lepo od tebe. In zakaj se ti nisi mogel smejati?
Janezek: Ker sem bil tisti mali fantek jaz sam.

Začetnik.

Filmski režiser: Ko se bo približal trenutek za skok iz letala, najprej skočite, nato pa potegnite za vrvico, da se vam bo odprl padobran.
Kaj pa če se ne odpre?
Potem pa vzemite drugi padobran.

Zahvala

Vsem, ki so nas tolažili ob bridkih urah smrti naše ljubljene soproge, mame itd.

Hedvike Kalin

nam pismeno ali ustmeno izrazili sožalje, vsem, ki so jo obsuli s tolikim cvetjem, oziroma darovali v počastitev njenega spomina v dobrodelne namene in jo tako mnogoštevilno spremili na zadnji poti — prisrčna hvala. Še posebno se zahvaljujemo prijateljem pevcem za v srce segajoče žalostinke.

KALINOVI.

ZAHVALA. Za vse izraze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega nepozabnega brata in strica, g.

Ferdinanda Fortune

ki smo ga dne 17. julija pokopali, se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo pa smo dolžni velečastitemu g. opatu dr. Avguštinu Kostelcu za tolažilne obiske, čč. duhovščini, g. zdravniku dr. Fedranu za požrtvovalno pomoč v težki bolezni, požarni brambi za spremstvo pri pogrebu ter vsem, ki so ga spremili k zadnjemu počitku. Maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 21. julija v farni cerkvi v Stični.

Stična, dne 20. julija 1941.

Žalujoči ostali.

Potrtega srca javljamo žalostno vest, da nas je v petek, dne 18. julija ob 11. uri zapustila naša nadvse ljubljena soproga in srčno dobra mama, gospa

Fani Gaspari
roj. Wurzer
soproga akad. slikarja

stara 47 let, po težki bolezni, previdena s tolažili svete vere.

K večnemu počitku jo bomo spremili v nedeljo ob 4. uri popoldne z Žal, kapelice sv. Andreja, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. julija 1941.

Maksim Gaspari, soprog; otroci in ostalo sorodstvo.

S.A. Distillerie
Liquore Strega

La più antica e nota marca italiana di liquori.

Najstarejša in najslovitejša italijanska znamka likerjev.

DITTA ALBERTI — BENEVENTO

GRADO

l'isola della sabbia d'oro (Prov. di Trieste)
Spiaggia ideale per famiglie e bambini. — Impianti curativi unici in Europa.

TERME MARINE
Bagni caldi d'acqua marina. Bagni di mare all'acido carbonico Bagni di schiuma al zotofoan Inalazioni — Nebulizzazioni — Irrigazioni

SOLARIUM
Bagni di sole e di sabbia — Tutte le cure sotto sorveglianza medica
Riduzioni ferroviarie del 50%

otok zlatega peska (Prov. Trieste)
Idealna plaža za družine in otroke. — Edinstvene zdravilne naprave v Evropi.

Morske Toplice
Vroče kopeli v morski vodi. Morske kopeli z ogljikovo kislino Penaste kopeli v zotofoanu Vdihavanje — nebulizacije — izpiranje

SONCENJE
Sončne in peščene kopeli — Vsa zdravljenja pod zdravniškim nadzorstvom
Na železnicah 50% popusta

Informazioni: Informacije:
ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO - TRIESTE
AZIENDA AUTONOMA DI SOGGIORNO - GRADO
A LUBIANA - UFFICIO C. I. T., TYRŠEVA 11

Albergo Parco „Alla Salute" Grado
Casa familiare distinta. Di fronte alla spiaggia. 100 letti. Acqua corrente. Bagni. Prezzi convenienti. Prospetti a richiesta. Telef. 75
Odlična družinska hiša. Nasproti plaže. 100 postelj. Tekoča voda. Kopališča. Cene primerne. Prospekti na zahtevo. Telef. 75

ITALVISCOSA
Corso Vittorio Emanuele No. 37-39
MILANO
Società per la vendita esclusiva delle fibre tessili artificiali viscosa prodotte da:
Družba za izključno prodajo viskoznih umetnih tekstilnih vlaken, ki jih izdelujejo:

Snia viscosa
SOCIETA' NAZIONALE INDUSTRIA APPLICAZIONI VISCOSA
Sede Sociale e Direzione - Sedež družbe in ravnateljstvo: MILANO, Via Cernaia No. 8
Stabilimenti - Podjetja: Altessano, Casale Monferrato, Ceriano Laghetto, Cesano Maderno, Cismon del Grappa, Cocquio, Ferrara, Reggio Emilia, Apuania, Magenta, Pavia, Torino Lavorati, Torino Meccanico, Torino Stura, Torviscosa, Varedo, Venaria Reale, Venaria Solfuro, Vittorio Veneto, Voghera, Barcellona (Spagna), Città del Messico (Messico), Oporto (Portogallo).

Cisa viscosa
COMPAGNIA INDUSTRIALE SOCIETA' ANONIMA VISCOSA
Sede Sociale e Direzione - Sedež družbe in ravnateljstvo: ROMA, Via dei Sabini No. 4
Stabilimenti - Podjetja: Concorezzo, Cusano Milanino, Este, Gragnano, Napoli, Padova, Pedrengo, Ranzanico, Rieti, Roma, Terni, Collestatte, Torino.

Società anonima italiana per le fibre tessili artificiali già chatillon
Sede Sociale e Direzione - Sedež družbe in ravnateljstvo: MILANO, Via Conservatorio No. 13
Stabilimenti - Podjetja: Castiglion Dora, Ivrea, Vercelli, Rho, Pogliano, Motta S. Damiano, Trino Vercellese, Apuania, Novara.

RUMIANCA

anche nel campo agricolo ha affermato la sua grande efficienza, con diversi prodotti, per la migliore difesa delle piante coltivate, dai parassiti vegetali ed animali, realizzando:

ANTICRITTOGAMICI:
Ramital
a base di rame (8%) per la lotta contro la peronospora delle viti, delle patate, del pomodoro, ecc.
Granovit
a basse di furfurolo e mercurio per la disinfezione del grano da seme.

INSETTICIDI AGRICOLI:
Arseniato di piombo colloidale in polvere bianca «normale».
Arseniato di piombo colloidale in polvere azzurra «neutro».
Arsicida Rumianca
specialità brevettata arsenicale per trattenimenti a secco.
Vertox Rumianca
polvere verde a base di arsenico, per la preparazione delle esche avvelenate.
Cuscutos Rumianca
a base di arsenito di sodio per la lotta contro la cuscuta ed il cent'occhi dell'erba medica, del trifoglio, ecc.
Argille arsenicali
a base di arseniato di calcio, specialità arsenicale brevettata.
Arsenito di sodio
per la preparazione di liquidi destinati alla lotta contro la mosca dell'olivo e la mosca domestica.
Vertox antianofele
per la lotta contro le larve dell'anofele, in sostituzione dei prodotti a base di rame.

Titoli di purezza garantiti ai limiti massimi. Qualità fisiche portate ai livelli più elevati.

se je uspešno obnesla tudi na področju poljedelstva, in sicer z raznimi sredstvi za zaščito rastlin in uničenje škodljivcev. V ta namen je realizirala v svoji proizvodnji sledeče izdelke:

SREDSTVA PROTI PLESNI:
Ramital
bakrova spojina (8%) za boj proti peronospori trte, krompirja, paradižnika itd.
Granovit
spojina furfuričnega aldezida in živega srebra za razkuževanje semenskega žita.

SREDSTVA PROTI POLJSKEMU MRČESU:
Svinčeni koloidni arzenik v prašku bele barve »normale«.
Svinčeni koloidni arzenik v prašku modre barve »neutro«.
Arsicida Rumianca
patentirana arzenikova specialiteta za uporabo na suho.
Vertox Rumianca
zeleni prašek, arzenikova spojina, za izdelovanje strupenih nastav.
Cuscutox Rumianca
spojina natrijevega arzenika za boj proti predenici medene detelje, nemške detelje itd.
Arzenikove ilovice
spojina kalcijevega arzenika, arzenikova patentirana specialiteta.
Natrijev arzenik
za pripravo strupov proti vsakovrstnim muham.
Protimalaričen Vertox
za boj proti komarjevim ličinkam v nadomestilo izdelkov bakrove spojine.

Največja čistost in kakovost izdelkov sta zajamčeni.

RUMIANCA
SOCIETÀ PER L'INDUSTRIA CHIMICA E MINERARIA
Anonima — Capitale L. 150,000.000 — Versato L. 122,500.000
TORINO - Corso Montevecchio N. 39

ZASTAVE italijanske, volnene, vseh velikosti se dobe pri zastopstvu
MIZARSTVO „SAVA" MIKLOŠIČEVA C.

UNITAS redno obratuje.
Kupujemo stare metale in odpadke bakra, medenine, brona, aluminija po najvišjih dnevnih cenah.

Ljudska posojilnica v Ljubljani
zadruga z neomejenim jamstvom
v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva c. 6 nasproti hotela Union
Posojilnica je bila ustanovljena l. 1895
sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodneje obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poroštvu.

Ravnokar zopet dospela nova italijanska kolesa
„WOLSIT"
LEGNANO
najnovejši modeli 1941 ● Lahka dirkalna kolesa ● Sportna s tremi prestavami ● Pnevmatika PIRELLI
Viktor BOHINEC, Ljubljana
TYRŠEVA CESTA 12 (dvorišče)

Sono uscite:
La Grammatica della lingua italiana per gli sloveni
Va Edizione Lire 9.—
La Grammatica della lingua slovena per gli italiani
IVa Edizione Lire 9.—
Raccomandiamo pure il
Dizionario italiano-sloveno e sloveno-italiano, IIa Edizione. Lire 10.50. Opere di Ferdinando Kleinmayr.
Editrice - Libreria

Izšlo je:
Priročna slovnica italijanskega jezika
V. izdaja Lir 9.—
Grammatica della lingua slovena
IV. izdaja Lir 9.—
Priporočamo tudi
Italijansko-slovenski slovensko-italijanski žepni slovar. IIa izdaja. L. 10.50. sestavil Ferdinando Kleinmayr založila
Knjigarna - Papirnica

STOKA - TRIESTE - VIA MILANO 37
In vendita presso tutte le librerie di Lubiana - Dobi se v vseh ljubljanskih knjigarnah

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri
Izredno napet film po Dumasovem romanu
Železna maska (Maschera di ferro
Borba dveh bratov dvojčkov za francoski prestol. Film v celoti opremljen s slovenskimi napisi
Kino Union, telefon 22-21
MORJE
Dramatični doživljaji ribičev v borbi za obstanek in za dobro naroda. — Ugo Ceseri, Giovanni Grasso, Lauro Gazzolo, Luisella Beghi, Cesco Baseggio.
Kino Sloga, telefon 27-30
Vesela zabavna opereta
VEDNO KONČA TAKO
Asia de Brousny, Vittorio de Sica, Nedda Francy
Krasni priljubljeni napevi — Originalni plesi in revije
Kino Matica, telefon 22-41
Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30
Jenny Jugo in Gustav Fröhlich v filmu
Prva ljubezen
William v senzacionalni drami
Žrtve iz Narvicha
Kino Kodeljevo, telefon 41-64

Po Vaši želji Vam izdela
KNJIGOVEZNICA
Ljudske tiskarne
v Ljubljani
Kopitarjeva 6/II
v svoji črtalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenega galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.
CENE SKRAJNO NIZKE. POSLUŽITE SE!

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič